

Kreativní účetnictví ve firemní praxi

Kateřina Matošková

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina Matošková**
Osobní číslo: **M17142**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Kreativní účetnictví ve firemní praxi**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši týkající se dané problematiky.

II. Praktická část

- Analyzujte a popište způsoby využití kreativního účetnictví ve vybraných firmách.
- Na základě provedené analýzy navrhněte opatření pro odhalování případů kreativního účetnictví.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DRÁBKOVÁ, Zita. Kreativní účetnictví a účetní podvody: řízení rizika účetních chyb a podvodů. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 152 s. ISBN 9788075527912.
DVOŘÁKOVÁ, Lenka. Nejčastější chyby a omyly účetních. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 212 s. ISBN 9788075983312.
JONES, Michael. Creative Accounting, Fraud and International Accounting Scandals. Hoboken: John Wiley, 2010, 576 ps. ISBN 9780470057650.
SLÁDKOVÁ, Eva a Jiří STROUHAL. Účetnictví – výkaznictví podle českých účetních předpisů. Praha: Institut certifikace účetních, 2016, 152 s. ISBN 9788087985083.
ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2016, 288 s. ISBN 9788027100484.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Homola**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **31. července 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. srpna 2020**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 31. července 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je provést analýzu výskytu kreativního účetnictví ve vybraných společnostech. Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na obecné seznámení s účetnictvím, dále pak s kreativním účetnictvím a jeho technikami. Poté se zabývá motivací, z jakého důvodu je kreativní účetnictví využíváno. Práce také obsahuje ukázkou celosvětových účetních skandálů, které jsou úzce spjaty s kreativním účetnictvím a v neposlední řadě práce obsahuje i definici podvodů a jejich rizikových faktorů. V praktické části se práce zabývá analýzou účetních výkazů z různých podniků a vysvětlení motivace využití metod kreativního účetnictví. Závěr praktické části obsahuje návrhy na opatření pro odhalování kreativního účetnictví.

Klíčová slova: kreativní účetnictví, podvody, účetní výkazy, motivace, skandály

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis is to analyse the occurrence of creative accounting in selected companies. The theoretical part of the bachelor's thesis focuses on a general introduction to accounting, as well as with creative accounting and its techniques. Then he deals with the motivation why creative accounting is used. The thesis also contains a sample of global accounting scandals, which are closely related to creative accounting and, last but not least, the thesis also contains a definition of fraud and its risk factors. The practical part deals with the analysis of financial statements from various companies and an explanation of the motivation for the use of creative accounting methods. The conclusion of the practical part contains suggestions for measures to detect creative accounting.

Keywords: creative accounting, cheats, financial statements, motivation, scandals

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Davidu Homolovi za cenné odborné rady a konzultace při psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat nejmenované společnosti za poskytnutí podkladů pro zpracování praktické části. V neposlední řadě patří mé dík příteli, který mi byl vždy oporou a rodině za neustálou podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚČETNICTVÍ	12
1.1 VÝZNAM ÚČETNICTVÍ.....	12
1.2 UŽIVATELÉ ÚČETNÍCH INFORMACÍ	12
1.3 ÚČETNÍ ZÁSADY A PRINCIPY	13
1.4 ZÁKLADNÍ PRVKY ÚČETNICTVÍ.....	14
1.4.1 Účet	14
1.4.2 Směrná účtová osnova.....	14
1.4.3 Účetní záznamy	15
1.4.4 Účetní doklady	15
1.5 CHARAKTERISTIKA ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	15
1.5.1 Rozvaha.....	15
1.5.2 Výkaz zisku a ztráty	16
1.5.3 Přehled o peněžních tocích.....	16
1.5.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu.....	16
1.5.5 Příloha	16
2 KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ	17
2.1 DEFINICE KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	17
2.2 TECHNIKY KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ.....	18
2.2.1 Window dressing.....	18
2.2.2 Mimobilanční financování	19
2.2.3 Earning managements	19
2.2.4 Income smoothing	20
2.2.5 Big bath	21
3 MOTIVACE PRAKTIKOVÁNÍ KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	23
3.1 Z PODNĚTU MANAŽERŮ	23
3.2 TLAK ZE STRANY INVESTORŮ	23
3.3 SNAHA O SNÍŽENÍ DANÍ.....	24
3.4 SPLNĚNÍ PODMÍNEK PRO POSKYTNUTÍ ÚVĚRU.....	24
4 NEJVĚTŠÍ ÚČETNÍ SKANDÁLY	25
4.1 ENRON	25
4.2 WORLDCOM	25
4.3 AHOLD	26
5 ÚČETNÍ PODVODY	27
5.1 VNITŘNÍ PODVODNÁ JEDNÁNÍ.....	27

5.1.1	Neoprávněné nakládání s aktivy	27
5.1.2	Manipulace účetních výkazů	28
5.1.3	Korupce	28
5.2	VNĚJŠÍ PODVODNÁ JEDNÁNÍ	28
5.3	TROJÚHELNÍK PODVODU	29
5.3.1	Motiv / Tlak.....	29
5.3.2	Příležitost.....	29
5.3.3	Odůvodnění	30
5.4	RIZIKOVÉ FAKTORY PODVODNÉHO ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ	30
5.4.1	Pobídky / nátlak.....	30
5.4.2	Příležitosti	31
5.4.3	Postoj / ospravedlnění	32
5.5	DŮSLEDKY MANIPULACE S ÚČETNÍMI DATY	32
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
6	ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	35
7	ANALÝZA KONKRÉTNÍCH PŘÍKLADŮ VYUŽITÍ KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ	36
7.1	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 1.....	36
7.2	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 2.....	39
7.3	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 3.....	42
7.4	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 4.....	45
7.5	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 5.....	48
7.7	PŘÍPADOVÁ STUDIE Č. 7.....	56
8	VYHODNOCENÍ MANIPULACE ÚČETNÍCH VÝKAZŮ A NÁVRHY NA OPATŘENÍ.....	59
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65
	SEZNAM TABULEK.....	66
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Účetnictví podniku by mělo být vedeno tak, aby splňovalo veškeré zásady. Tu základní a významnou zásadu věrného a poctivého zobrazení účetnictví však kreativní účetnictví nesplňuje. Problematika kreativního účetnictví je na vzestupu zvláště po skandálech řady světových společností. Nesprávné vedení účetnictví vede k postihům a sankcím, proto hlavní motivací všech společností by mělo být se těmito sankcím vyhýbat, ale ve skutečnosti řada podniků toto riziko podstupuje.

Kreativní účetnictví je realizováno především z důvodů požadavků vedení podniku k dosažení příznivějších finančních výsledků. Ti následně tlačí na záměrné manipulování s účetními výkazy, které jsou pak velmi těžce odhalitelné, a proto se zvyšuje jejich popularita využití.

Mezi hlavní cíle bakalářské práce patří seznámení s problematikou kreativního účetnictví. Co takové využívání přináší pro podniky, s důrazem zaměřením na motivaci podniků používat kreativní účetnictví.

Úvod teoretické části se zaměřuje na samotné účetnictví jako takové a vysvětleny jsou zde veškeré body, které pak nalezneme v praktické části. Poté se teoretická část zaměřuje na pochopení postupů kreativního účetnictví. Jsou zde důkladně vysvětleny jednotlivé techniky. Dále je zde snaha přiblížit poznání motivace využití kreativního účetnictví ať už je to z podnětu manažerů či vyvíjení tlaku ze strany investorů. Pro uvědomění postupů při odhalování kreativního účetnictví jsou zde popsány ty největší světové skandály.

Potom se teoretická část přesouvá k účetním podvodům. Popsány jsou zde vnitřní i vnější podvodná jednání a také se nesmí opomenout na základní kámen této problematiky, a to je trojúhelník podvodu (motiv/tlak, příležitosti, odůvodnění). Závěr teoretické části se dotýká důsledků manipulace s účetními výkazy.

Praktická část se zabývá sedmi případovými studii, ve kterých jsou dopodrobna analyzovány účetní výkazy. Je zde uveden důkladný popis a vysvětlení motivace použití kreativního účetnictví i následky s tímto spojené.

Na závěr praktické části jsou na základě analýzy případových studií uvedené vyhodnocení manipulace účetních dat a následné návrhy na opatření, pro odhalení a zamezení využívání kreativního účetnictví.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je provést analýzu výskytu kreativního účetnictví ve vybraných společnostech. Dále pak provést zhodnocení této analýzy a navrhnout opatření, která by mohla být přijata finanční kontrolou. Tato bakalářská práce se dělí na dvě hlavní části, a to na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se práce zabývá seznámením se s pojmem kreativní účetnictví. Vysvětlení tohoto pojmu a základních principů, kde můžeme nalézt vysvětlení jednotlivých technik kreativního účetnictví. Poté se práce přesouvá k popisu největších účetních skandálů a případů využití kreativního účetnictví ve světě.

Práce se následně přesouvá k praktické části, ve které jsou popsány jednotlivé případy kreativního účetnictví ve společnostech, na jejichž účetních výkazech je provedena analýza. Práce se zaměřuje na analýzu jednotlivých účetních výkazů a vyhodnocení konceptu, který společnost použila v daném případě pro aplikaci kreativního účetnictví. Poté následuje část, zaměřující se na vyhodnocení všech studií, vyvození závěrů z těchto případů a jaké jsou nejčastější strategie vedoucí k využívání kreativního účetnictví v praxi. Závěrem praktické části nalezneme doporučení směřující k úspěšnějšímu vyhodnocování účetnictví a odhalování případů kreativního účetnictví, využitého v jednotlivých společnostech, ze strany finanční kontroly.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚČETNICTVÍ

1.1 Význam účetnictví

Účetnictví představuje informační systém o činnosti podniku. Podává informace o výkonnosti podniku, jeho ziskovosti nebo ztrátovosti a mnoho dalších prosperitách. Předmětem účetnictví je zobrazení struktury majetku a jejího zdroje krytí, dále pak podává přehled nákladů a výnosů, který je zjištěn z výsledku hospodaření. (Šteker a Otrusínová, 2016)

1.2 Uživatelé účetních informací

Uživatele účetních informací lze rozdělit na interní a externí uživatele. Interní uživatele jsou primárními uživateli účetnictví. Níže jsou uvedeny tři typy interních uživatelů a jejich informační potřeby:

Majitelé – musí posoudit, jak dobře fungují jejich podniky. Účetní výkazy poskytují majitelům informace o ziskovosti celého podnikání. Majitelé mají také zájem vědět, jak riskantní je jejich podnikání. Účetní informace také pomáhají majitelům posoudit úroveň stability v podnikání v průběhu let. (Dvořáková, 2017)

Manažeři – manažeři potřebují účetní informace pro plánování, sledování a přijímání obchodních rozhodnutí. Účinná příprava a sledování rozpočtů vyžaduje spolehlivá účetní data vztahující se k různým činnostem, procesům, produktům, službám, segmentům a útvarům podnikání. Manažeři se spoléhají na účetní data při tvorbě svých obchodních rozhodnutí, jako jsou investiční, finanční a cenová rozhodnutí. (Drábková, 2017)

Zaměstnanci – pro zaměstnance působící ve finančním oddělení je používání účetních informací obvykle součástí jejich popisu práce. To zahrnuje například přípravu a přezkoumání různých finančních zpráv, jako je účetní závěrka. Zaměstnanci se zajímají o to, jak dobře si společnost vede, protože by to mohlo mít důsledky pro jejich jistotu zaměstnání a příjem. Mnoho zaměstnanců kontroluje účetní informace ve výroční zprávě, aby lépe porozuměli podnikům společnosti. Potenciální zaměstnanci se navíc zajímají o finanční zdraví organizace, do které se chtějí v budoucnu přidat. (Piper, 2013)

Externí uživatelé jsou sekundárními uživateli účetnictví. Následuje 6 typů externích uživatelů a jejich informační potřeby:

Investoři – musí vědět, jak dobře si jejich investice vedou. Investoři se při hodnocení ziskovosti, oceňování a rizika své investice spoléhají především na účetní výkazy zveřejňované společnostmi. Investoři používají účetní informace k určení, zda je investice vhodná pro jejich portfolio a zda by měli držet, zvyšovat nebo snižovat svou investici. (Dvořáková, 2017)

Věřitelé – používají účetní informace dlužníků k posouzení jejich úvěrové způsobilosti, tj. Jejich schopnosti splácet jakoukoli půjčku. Věřitelé nabízejí půjčky a další úvěrové prostředky za podmínek, které jsou založeny na posouzení finančního zdraví dlužníků. (Sládková a Strouhal, 2016)

Dodavatelé – stejně jako věřitelé, i dodavatelé potřebují účetní informace, aby mohli posoudit bonitu svých zákazníků, než nabídnou zboží a služby na úvěr. Někteří dodavatelé mají jen několik zákazníků. Tito zákazníci by mohli být sami velmi velkými podniky. Dodavatelé potřebují účetní informace svých klíčových zákazníků, aby mohli posoudit, zda je jejich podnikání v dobrém stavu, což je nezbytné pro udržitelný růst podniku. (Piper, 2013)

Finanční úřady – určují, zda podnik vykázal ve svém daňovém přiznání správnou částku daně. Dále příležitostně provádějí audity daňových přiznání podaných podniky, aby ověřily informace pomocí příslušných účetních záznamů. (Šteker a Otrusínová, 2016)

Vláda – zajišťuje, aby zveřejňování účetních informací společnosti bylo v souladu s předpisy, které jsou zavedeny k ochraně zájmů různých zúčastněných stran, které se při vytváření svých rozhodnutí spoléhají na tyto informace. (Piper, 2013)

Auditoři – prověřují účetní závěrku a základní účetní záznamy podniků za účelem vypracování výroku auditora. Investoři a další zúčastněné strany spoléhají na nezávislý názor externích auditorů na přesnost účetní závěrky. (Jones, 2010)

1.3 Účetní zásady a principy

Účetní zásady představují pravidla vedení účetnictví, které jsou dodržovány všemi účetními jednotkami. Mezi účetní zásady a principy patří:

Zásada věrného a poctivého zobrazení – z této zásady jsou odvozeny všechny ostatní metody a principy. Dle této zásady účetní jednotky vedou účetnictví tak, aby účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. (Novotný, 2020)

Zásada účetní jednotky – jedná se o vymezení ekonomického celku, za který se vede účetnictví. Účetní jednotka sleduje stavy a pohyby na majetkových účtech a zjišťují výsledek hospodaření. (Drábková, 2011)

Zásada opatrnosti – zde se jedná o určitý přístup, aby aktiva a výnosy nebyli nadhodnocovány a závazky či náklady podhodnocovány. Účetní jednotka by tedy měla vykázat pouze reálné a realizovatelné zisky. (Dvořáková, 2017)

Zásada zákazu kompenzace – tato zásada zakazuje vzájemné vyrovnání položek pohledávek, závazků, nákladů a výnosů. Existují však výjimky, které se mohou zúčtovat navzájem, například rezervy a opravné položky. (Sládková a Strouhal, 2016)

Princip podvojnosti – znamená, že každá hospodářská operace zaznamenává změnu na stranách dvou účtů ve stejné výši tedy na straně Má Dáti jednoho účtu a na straně Dal účtu druhého. (Piper, 2013)

Bilanční princip – se uplatňuje při sestavování rozvahy a při účtování všech účetních případů. U tohoto principu platí, že aktiva se rovnají pasivům. Aktiva představují majetek podniku a pasiva zdroje financování aktiv. (Šteker a Otrusínová, 2016)

1.4 Základní prvky účetnictví

1.4.1 Účet

Účet je záznam v účetním systému, který sleduje finanční aktivity konkrétního aktiva, závazků, vlastního kapitálu, výnosů nebo nákladů. Tyto záznamy se zvyšují a snižují s tím, jak se obchodní události vyskytují během účetního období. Každý jednotlivý účet je uložen v hlavní knize a používá se k sestavení účetní závěrky na konci účetního období. Všechny účty jsou označeny názvem a číslem, který vystihuje jejich význam. (Novotný, 2020)

1.4.2 Směrná účtová osnova

Směrná účtová osnova je seznam, který určuje třídění a označení účtových tříd, skupin, nákladů a výnosů. Účtová osnova rozeznává deset účtových tříd, které se pak dále dělí do účtových skupin. Na základě směrné účtové osnovy si účetní jednotka sestavuje účetní rozvrh. Tento rozvrh je rozšířen až na konkrétní analytické a syntetické účty. Podnik by měl účtový rozvrh zpravidla aktualizovat na každé účetní období. (Skálová, 2020)

1.4.3 Účetní záznamy

Účetní záznamy jsou původní zdrojové dokumenty, účetní zápisy a účetní knihy, které popisují účetní transakce podniku. Účetní záznamy slouží k sestavení účetní závěrky. Musí být uchovány po dobu několika let, aby je mohly externí účetní jednotky zkontrolovat a ověřit správnost účetní závěrky z nich odvozené. Auditóři a daňové úřady jsou subjekty, které kontrolují účetní záznamy. Příklady účetních záznamů jsou hlavní kniha, faktury, bankovní výpisy, peněžní příjmy a šeky. (Novotný, 2020)

1.4.4 Účetní doklady

Účetní doklady zaznamenávají hospodářské operace, které obsahují změnu buď v majetku, vlastním kapitálu, nákladech nebo výnosech. Doklady jsou prokazatelné, pokud obsahují tyto skutečnosti:

- „*Označení účetního dokladu,*
- *obsah účetního případu a jeho účastníky,*
- *peněžní částku,*
- *okamžik vyhotovení účetního dokladu,*
- *okamžik uskutečnění účetního případu, pokud není shodný s okamžikem vyhotovení účetního dokladu,*
- *podpisový záznam“* (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 28)

1.5 Charakteristika účetní závěrky

Úkolem účetní závěrky je zobrazit informace o majetku, vlastním kapitálu, závazcích, nákladech, výnosech a hospodářském výsledku, které jsou rozhodující pro uživatele a jejich budoucích rozhodnutí. Účetní závěrku tvoří: rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha. (Skálová, 2020)

1.5.1 Rozvaha

Rozvaha je finanční výkaz, který vykazuje aktiva a pasiva k určitému časovému okamžiku. Jedná se o výkaz, který poskytuje přehled o tom, co společnost vlastní a dluží. Rozvaha informuje o hodnotě firmy v daném čase, aby investoři lépe porozuměli její finanční situaci. Rozvaha se spolu s jinými účetními výkazy používá jako zdroj informací pro finanční analýzu podniku. (Piper, 2013)

1.5.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty je finanční výkaz, který slouží k určení finanční výkonnosti podniku, předpovídání budoucí výkonnosti a posouzení schopnosti generovat budoucí peněžní toky. Výkaz zisku a ztráty se skládá z provozních a finančních výnosů (peníze přijaté z prodeje výrobků a služeb), a také z provozních a finančních nákladů. Nejprve se spočítá provozní a finanční výsledek hospodaření. Tyto dva výsledky se následně sečtou a vznikne výsledek hospodaření před zdaněním. Dále se od tohoto výsledku odečte daň z příjmů a vyjde výsledek hospodaření za účetní období. (Šteker a Otrusinová, 2016)

1.5.3 Přehled o peněžních tocích

Výkaz o peněžních tocích poskytuje souhrnné údaje o příjmech a výdajích peněžních prostředků během daného období. Tento výkaz je považován za nejintuitivnější ze všech finančních výkazů, protože sleduje pohyb peněžních prostředků z provozní, investiční a finanční činnosti. Součet těchto tří činností se nazývá čistý peněžní tok. Tyto tři různé členění peněžních toků mohou investorům pomoci určit hodnotu akcií společnosti nebo společnosti jako celku. (Sládková a Strouhal, 2016)

1.5.4 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu poskytuje informaci o zvýšení nebo snížení dílčích položek vlastního kapitálu za účetní období. (Dvořáková, 2017)

1.5.5 Příloha

Příloha rozšiřuje informace, které jsou zahrnuty v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. (Piper, 2013)

2 KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ

2.1 Definice kreativního účetnictví

Základní cíl finančního výkaznictví je poskytovat spravedlivý a objektivní obrázek podniku všem zainteresovaným stranám. To může často vést ke střetu zájmů. Konkrétně investoři na jedné straně očekávají spolehlivost a důvěryhodné finanční informace, aby mohly činit správná rozhodnutí. Na druhé straně jsou společnosti, které kvůli rostoucí konkurenci a ekonomické podmínky, snaží se přilákat investory, kvůli kterým se často uchylují k neetickým metody kreativního účetnictví, tj. řízení výdělků. (Creative Accounting - Motives, Techniques and Possibilities of Prevention, 2018)

Dle literatur existují různé definice kreativního účetnictví, ale všichni se shodují s popisem kreativního účetnictví jako účetní techniky, které můžou (ale nemusí) dodržovat účetní zásady a standardy, ale odchylojí se v tom, co tyto zásady a standardy zamýšlejí dosáhnout, za účelem prezentace požadovaného obchodního obrazu. (Drábková, 2017)

Kreativní účetnictví lze také popsat jako řadu akcí zahájených vedením společnosti, které mají vliv na vykázaný obchodní výsledek, které však nemusí přinášet skutečné ekonomické výhody pro podniky, ale místo toho může vést k velkým škodám v dlouhodobém horizontu. Jiný pohled autorů zase definuje kreativní účetnictví jako proces, ve kterém manažeri využívají tzv. mezery a nejasnosti v účetních standardech a prokazují finanční úspěch neobjektivně. Jelikož kreativní účetnictví často neporušuje právní pravidla, je otázkou, zda je dobré nebo špatné. To záleží na základním účelu, pro který je použitý a způsob, jakým je aplikován. (Pastorová, 2019)

Účetní jednotky záměrně zkreslují informace, které jsou následně detailně prozkoumány, kterou z technik kreativního účetnictví je ovlivněna. U kreativního účetnictví jsou vždy záměrně upravená data. Může se tedy stát, že výkazy, které jednotka úmyslně neupravila, jsou neúplné nebo pracovník účetní jednotky udělal v průběhu vypracování nedbalou chybu. (Al-Natsheh a Al-Okdeh, 2020)

Po skandálech ve světě, kdy významné světové společnosti jednoznačně porušují věrný a poctivý obraz v účetnictví, se začíná proti kreativnímu účetnictví bojovat. (Jones, 2010)

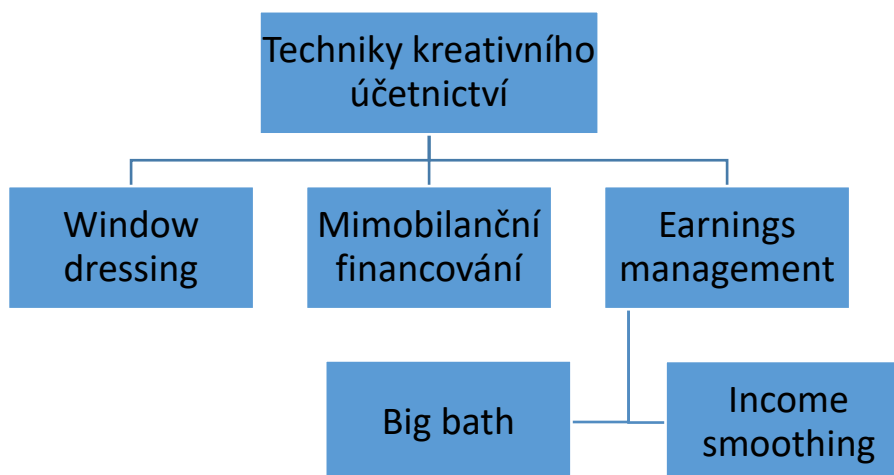
Techniky kreativního účetnictví sledují změny účetních standardů, které jsou upraveny s cílem snížit účetní manipulace. Dobře zamýšlené změny v účetních standardech však často

vedou k otevření nových příležitostí pro účetní manipulace. (Accounting Fraud: a Literature Review, 2019)

2.2 Techniky kreativního účetnictví

Techniky kreativního účetnictví jsou dvojí, ty, které jdou lehce odhalit a jsou velmi zřetelné a pak ty, na které přijde opravdu jen specialista, který se odhalováním zabývá. (Pastorová, 2019)

Mezi dvě hlavní techniky patří zatajování skutečnosti (window dressing), který spadá do těch lehce odhalitelných a mimobilanční financování, které jdou těžce rozpoznat. Dále zde patří agresivní účetnictví a řízení výnosů (earnings management), které zahrnuje uhlazené výnosy (income smoothing) a snižování výnosů (big bath). (Shah, Butt a Tariq, 2011)

Obrázek 1 - Diagram technik kreativního účetnictví (vlastní zpracování, zdroj: Mulford a Comiskey, 2005)

2.2.1 Window dressing

Tato technika se zabývá manipulací účetních transakcí, tak že ovlivňují účetní výkazy, aby vylepšili vzhled o jejich finanční situaci. Společnost tedy neposkytuje věrný a poctivý obraz, ale jejich žádoucí stav. Jak společnost chce, aby je viděli ostatní společnosti, akcionáři, odběratelé a další. Vědí, že na odběratelé funguje určitá metoda, tak upraví ty svoje metody, tak aby byly co nejvíce podobné či stejné metodě odběratelů. (Mulford a Comiskey, 2005)

Příklady window dressing dle Drábkové:

- „prodej a zpětný nákup aktiv,
- záměrné vykazování krátkodobého majetku a dluhů mezi dlouhodobým, a naopak dlouhodobého majetku a dluhů mezi krátkodobým majetkem,
- nedodržování zásady opatrnosti v účetnictví,
- některé praktiky v přeceňování majetku,
- zkreslené vykazování výnosů,
- zkreslené oceňování majetku v rozvaze již v době jeho pořízení,
- změny v přijatých účetních politikách a záměrné chyby,
- zaměňování modernizace majetku za opravu nebo naopak,
- odhad doby životnosti majetku, který je proveden záměrně chybně,
- půjčky přes konec účetního období,
- vykazování majetku, který podniku nepřináší a v budoucnu ani nepřinese ekonomický prospěch.“ (Drábková, 2017, s. 30)

2.2.2 Mimobilanční financování

Mimobilanční financování navazuje na window dressing s tím, že oproti předešlé metodě se tato metoda stěží odhaluje. Jelikož se i přes manipulaci účetních výkazů vůbec nemusí promítnout do rozvahy, tudíž to vypadá, že se žádné podvodné účetní operace nestaly. (Shah, Butt a Tariq, 2011)

Příklady mimobilančního financování jsou podle Drábkové tyto:

- „účetní zachycení prodeje pohledávek nebo faktoringu v závislosti na riziku vyplývajícím z nesplacení pohledávek (nevykazování závazků vyplývajících z nesplacení pohledávky)
- zaměňování kapitálového (finančního) leasingu za operativní,
- půjčky (obvykle směnitelné půjčky s pevným úrokem) klasifikované jako vlastní kapitál,
- zaručené půjčky považované za tržby (smlouvy o prodeji a zpětném nákupu),
- nekonsolidace kvazi dceřiných společností, které jsou používány, aby zlepšily finance obchodních korporací.“ (Drábková, 2017, s. 31)

2.2.3 Earning managements

Předtím než si vysvětlíme, co je earning managements neboli řízení zisku, je důležité důkladně porozumět tomu, když se odkazuje na zisky. Výnosy jsou zisky společnosti.

Investoři a analytici očekávají zisk, aby určili atraktivitu konkrétní akcie. Společnosti s nízkou perspektivou výdělků budou mít obvykle nižší ceny akcií než společnosti s dobrou perspektivou. Schopnost společnosti v budoucnosti vytvářet zisk hraje velmi důležitou roli při určování ceny akcií. (Creative Accounting - Motives, Techniques and Possibilities of Prevention, 2018)

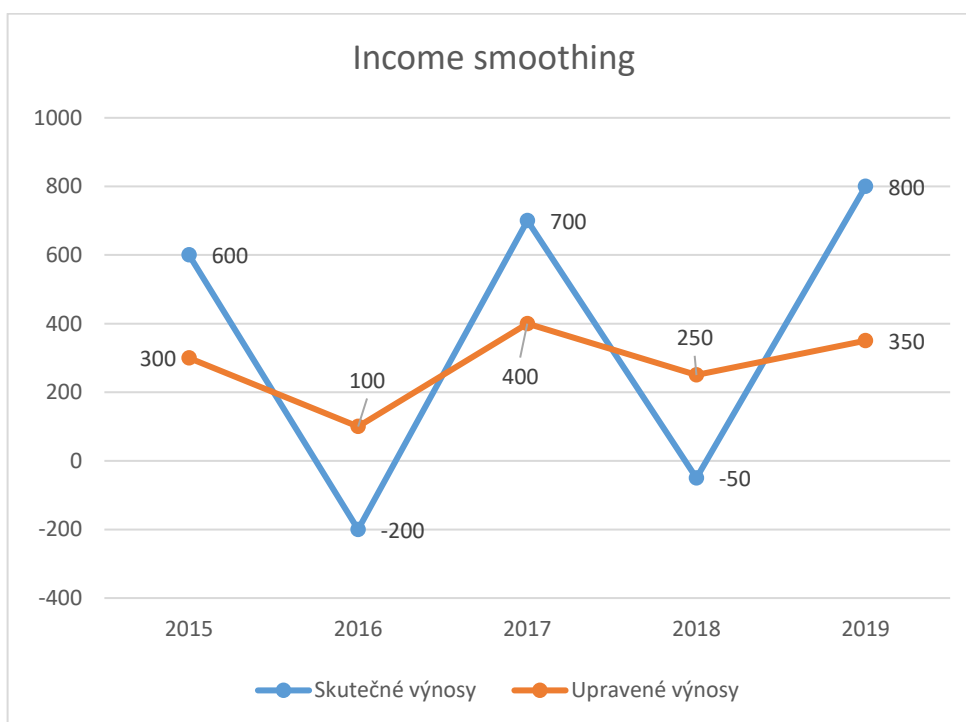
To znamená, že řízení zisku je strategie používaná vedením společnosti k záměrné manipulaci s výdělkem společnosti tak, aby čísla odpovídala předem stanovenému cíli. Tato praxe se provádí za účelem vyrovnání příjmů. Společnosti se tedy budou snažit udržet čísla relativně stabilní přidáním a odebráním hotovosti, místo toho, aby měly roky mimořádně dobrého nebo špatného výdělků. (Mulford a Comiskey, 2005)

2.2.4 **Income smoothing**

Income smoothing neboli vyrovnávání příjmů je přesun výnosů a výdajů mezi různými vykazovanými obdobími, aby se vytvořil falešný dojem, že podnik má stálý zisk. Management obvykle provádí vyhlazování příjmů, aby zvýšil příjmy v obdobích, které by jinak měly neobvykle nízké příjmy. Opatření přijatá za účelem vyrovnání příjmů nejsou vždy nezákonná; v některých případech umožňuje prostor povolený v účetních standardech správu odložit nebo urychlit určité položky. Například opravné položky k pochybným účtům mohou být zmanipulovány, aby se náklady na nedobytné pohledávky z období na období změnilo. V ostatních případech jsou účetní standardy jasně zneužity nezákonným způsobem, aby se zapojily do vyrovnávání příjmů. (Al-Natsheh a Al-Okdeh, 2020)

Data modelové situace Income smoothing					
	2015	2016	2017	2018	2019
Skutečné výnosy	600	-200	700	-50	800
Upravené výnosy	300	100	400	250	350

Tabulka 1 - Data modelové situace Income smoothing (vlastní zpracování)

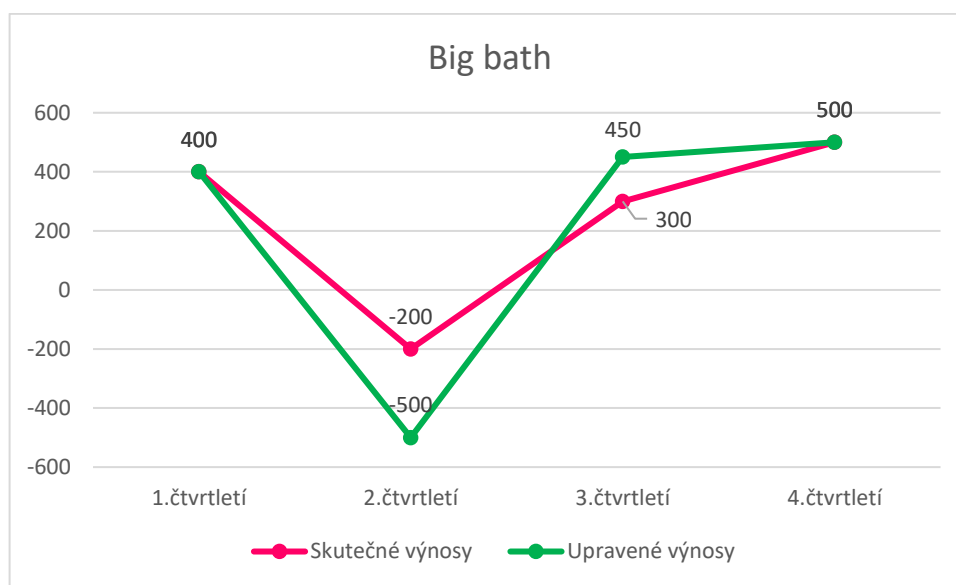
Obrázek 2 - Modelová situace Income smoothing (vlastní zpracování)

2.2.5 Big bath

Big bath je druhou praktikou, která spadá pod earning managements. Jak víme income smoothing se zabývá snižováním výkyvů zisku, v big bath se podnik zaobírá ztrátou. Pokud se dostane do ztráty, může tuto ztrátu strategicky využít ve svůj budoucí prospěch. Bude totiž usilovat o její prohloubení. Teď se nabízí otázka, proč by podnik prohluboval svoji ztrátu, když jedním z jejich primárních cílů je maximalizovat zisk, tudíž by se domáhal přesného opaku, tedy svoji ztrátu snižovat. Vysvětlení je jednoduché. Opět zde funguje faktor, kde management touží zlepšit vzhled podniku, a to tím způsobem, že v daném účetním období vyhloubí ještě více svoji ztrátu, než ve skutečnosti je a v následujícím účetním období zase navýší svůj skutečný zisk. Za následek se tedy bude zdát, že podnik hospodařil o mnoho lépe než v minulém období. (Pastorová, 2019)

Data modelové situace Big bath				
	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí
Skutečné výnosy	400	-200	300	500
Upravené výnosy	400	-500	450	500

Tabulka 2 - Data modelové situace Big bath (vlastní zpracování)

Obrázek 3 - Modelová situace Big bath (vlastní zpracování)

3 MOTIVACE PRAKTIKOVÁNÍ KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ

Základní myšlenka kreativního účetnictví je založena na nalezení tzv. mezer v zákonech a účetních standardech s cílem posílit účetní závěrku a prezentovat podnik v pozitivním světle. Kreativní účetnictví může mít pozitivní dopad na podnikání, ale pouze tehdy, když je aplikováno v pozitivním smyslu a v minimálním rozsahu. Nicméně, často se stává, že společnosti překračují hranice minimalizmu a zneužívání takových praktik, které mohou vést k fatálním následkům. (Cugova a Cug, 2019)

Jedna věc je jistá, kreativní účetnictví má nejčastěji negativní účinek ve finančním výkaznictví. (Dvořáková, 2019)

3.1 Z podnětu manažerů

Vrcholový management má obvykle největší zájem na tom, aby vedení společnosti vypadalo lépe, než ve skutečnosti je. V praxi se setkáváme s různými typy manažerů. Manažeři, kteří chtějí prokázat svou užitečnost, musí dosáhnout nejlepších výsledků. Jejich motivací je osobní, většinou nefinanční zájem na udržení své pozice. Dalším typem jsou manažeři, kteří chtějí maximalizovat zisk, a proto je jejich motivace většinou finanční, protože od jejich úspěšnosti se může odvíjet peněžní ohodnocení. (Creative Accounting – Motives, Techniques and Possibilities of Prevention, 2018)

Manažer při využívání kreativního účetnictví může postupovat následujícími postupy:

- 1.) Usilování o neustálé zvýšení zisku
- 2.) Nebo může usilovat o techniku prohloubení ztráty, pokud společnost hospodaří se ztrátou. Manažer uvažuje tak, že v příštích účetních období již vývoj podniku bude ziskový a on by mohl dosahovat vyššího osobního ohodnocení z důvodu výrazného zlepšení výsledku hospodaření. Toto ohodnocení se může projevit například zvýšením platu. (Drábková, 2017)

3.2 Tlak ze strany investorů

K nesprávnému zobrazení účetní závěrky může dojít také ve snaze přilákat co nejvíce možný počet investorů, a tím zajistit poptávku po akciových trzích. Potenciální investoři a účastníci kapitálového trhu očekávají stabilní růst zisku, který vybízí společnosti, aby nesprávně vykládaly hospodářský výsledek a vykazovaly nadhodnocené zisky. Tímto způsobem může

společnost dosáhnout lepších ekonomických výsledků než jiné společnosti. (Al-Natsheh a Al-Okdeh, 2020)

3.3 Snaha o snížení daní

Používá se v zemích, kde je spojeno finanční a daňové účetnictví dohromady. Podnik buď sníží hodnotu svých výnosů a náklady ponechá nezměněné, tím se mu podaří snížit základ daně, nebo výnosy nechá beze změny a zvýší hodnotu nákladů. Tím se mu opět sníží daňová povinnost. (Pastorová, 2019)

3.4 Splnění podmínek pro poskytnutí úvěru

Důvodem manipulací výkazy je tlak ze strany banky. Podnik usiluje o úvěr u dané banky, ale ví, že stanovené podmínky smlouvy nesplní, začne manipulovat s výsledky, aby předložil bance ty požadované a dosáhl tím na žádanou výši úvěru. (Dvořáková, 2019)

3.5 Problémy s oceňováním

Ocenění je dalším důvodem pro používání kreativního účetnictví. Mezinárodní účetnictví standardy vyžadují oceňování reálnou hodnotou pro velkou skupinu aktiv. Nicméně, problém nastává, když účetní předpisy povolují oceňování historickou cenou. To znamená, že každé aktivum musí být oceněno částkou vynaloženou na jeho pořízení. Nakonec, historické ceny a jejich následné odpisy však mohou vést k podhodnocení. (Jones, 2010)

3.6 Snížení nejistoty a rizika

Zvyšování míry inflace, změna úrokových sazeb a směnných kurzů na zahraničních burzovních trzích způsobují nejistotu a povzbuzují společnosti ke snižování jejich potenciálního rizika prostřednictvím nástrojů finančního trhu. Tyto operace také nabízejí prostor pro použití kreativy účetnictví. (Cugova a Cug, 2019)

4 NEJVĚTŠÍ ÚČETNÍ SKANDÁLY

4.1 Enron

Tato americká společnost, která patřila mezi největší světové obchodníky s plynem, se dostala do potíží jako první, a to v roce 2001. Ještě v roce 2000 dosahovala nevídaných výsledků, její akcie se prodávaly až za necelých 91 dolarů. Avšak během podzimu následujícího roku se začaly objevovat první problémy. (Amat, 2019)

Společnost se snažila obrovské množství chybných výsledků zničit, ale to se úplně nepodařilo. V říjnu roku 2001 se zahájilo vyšetřování proti společnosti. V následujícím měsíci se podnik oficiálně přiznal, že své zisky uměle nadhodnocoval, a to už od roku 1997 a to celkem o 600 milionů dolarů. Podle této informace, která společnost vypustila na veřejnost, cena akcií rapidně klesla až na 61 centů. Nakonec akcie společnosti Enron byli vyňaty z burzy obchodování, jelikož podnik skončil v konkurzu. (Jones, 2010)

Společně s Enronem skončila i auditorská firma Arthur Andersen. Vyšetřování objasnilo, že tato firma účetní podvody společnosti Enron celou tu dobu kryla. (Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements, 2016)

Firma Arthur Andersen nebyla jediná, koho se skandál dotkl. Skandál zasáhl i investiční banky, protože kryli určité finanční transakce. Tyto banky dostaly vysoké pokuty, a navíc museli měnit postupy ve vztahu k podnikovým klientům. (Drábková, 2017)

4.2 Worldcom

Americká telekomunikační společnost Worldcom se dostala do problémů v roce 2002. Tedy rok po skandálu Enronu. Podnik se přiznal, manipuloval se svými účetními výkazy a nadhodnotili aktiva až o 11 miliard dolarů. Jejich auditorská společnost byla Arthur Andersen. Společnosti nakonec nezbylo nic jiného než se obrátit na ochranu před věřiteli. (Amat, 2019)

Worldcom nakonec neupadl do úpadku. Podařilo se mu vyjednat s věřiteli, že zaplatí odškodné a pokutu, kterou mu udělila americká komise pro kontrolu cenných papírů. Nakonec se společnost přejmenovala na MCI a nadále podniká. (Giroux, 2017)

4.3 Ahold

O evropský účetní skandál se postarala společnost Ahold, která v České republice vlastní prodejny Albert. V roce 2003 firma přiznala, že nadhodnotila své hospodářské výsledky v letech 2000, 2001 a 2002. Svůj obrat si vylepšila o téměř 40 miliard korun. Jakmile se účetní skandál dostal na povrch, společnost stála na pokraji krachu. Ihned odstoupil výkonný ředitel Cees van der Hoeven i s jeho pravou rukou Michelelem Meursem. Právě oni dostali devítiměsíční podmínku a k tomu každý pokutu ve výši 225 tisíc euro. (Jones, 2010)

Zpočátku se však Cees van der Hoeven zdál jako hrdina. Ve vedení byl už deset a jeho zásluhou se zisk společnosti za tuto dobu velmi navýšil. Hlavně od roku 1996 až do roku 1999, kdy dokázal zisk až ztrojnásobit. (Accounting Fraud: a Literature Review, 2019)

První potíže se objevily v roce 2001, kdy společnost musela své účetnictví převést na americké standardy. Následkem tohoto převádění poklesl zisk ze 1,1 miliardy na pouhých 120 miliónů eur. Následující rok se veřejnost dozvěděla o manipulacích s účetními výkazy a hodnota akcie výrazně klesla z 30 eur na 2,2 eura. (Drábková, 2017)

5 ÚČETNÍ PODVODY

Účetní podvody se projevují různými způsoby a vztahují se na úmyslné kroky klamavých nebo pozměňujících účetních dokladů nebo záznamů týkajících se mimo jiné výdajů, prodejů a výnosů s cílem z nich získat peníze. Existuje tolik druhů podvodů v účetnictví, které zahrnují takové akce, jako je inflace hodnot akcií společnosti, vyhýbání se splácení dluhových závazků, získání příznivého financování, a jiné. Z právního hlediska by tyto účetní a pracovníci, kteří jsou nuceni nebo požádáni svými zaměstnavateli k provádění účetních podvodů, mohli být obviněni z osobního trestního činu. (Accounting Fraud: a Literature Review, 2019)

Ti, kteří provádějí účetní podvody, nejsou pouze zaměstnanci, ale také manažeři firmy s cílem uvést v omyl akcionáře, vlády, investory nebo jiné subjekty. Pro falšování účetní závěrky společnosti je běžné, že aktiva a výnosy jsou nadhodnoceny, protože výdaje a závazky nejsou zaznamenány v plné výši. Například nadhodnocením oběžných aktiv a zajištěním podhodnocení krátkodobých závazků dojde u podniku ke snížení krátkodobé likvidity. (Amat, 2019)

5.1 Vnitřní podvodná jednání

Vnitřním podvodným jednáním se rozumí nepoctivost uvnitř organizace. Hlavně u zaměstnanců s vysokým postavením či odpovědností, kteří mají přístup k intimním informacím společnosti. Tito zaměstnanci falšují účetní výkazy. Primárně vykazují malý či žádný zisk kvůli snížení základu daně, aby společnost odvedla co nejmenší částku na daních nebo opačně, uměle navýší zisk, aby podnik dosáhl na příslušný úvěr u banky nebo dotaci. (Drábková, 2017)

5.1.1 Neoprávněné nakládání s aktivy

Tato neoprávněná nakládání je zamyšleno hlavně na oběžné aktiva. Primárně hotovost, prostředky na účtech a také cenné papíry. U těchto aktiv se zaměstnanci snaží zpronevřit peníze, zatajit výnosy, které skryjí a nezaznamenají v záznamech nebo zadají neoprávněné výdaje jako falešné výběry z poklady nebo z banky. Co se týče majetku, zde spadají hlavně zásoby, materiál, ale i výrobky a další. (Giroux, 2017)

5.1.2 Manipulace účetních výkazů

Účetní výkazy členíme na finanční a nefinanční. Mezi manipulaci finančních výkazů patří nadhodnocování či podhodnocování aktiv nebo výnosů. Patří zde falešné fiktivní výnosy nebo zveřejnění nesprávných výkazů, kde jsou vypsány nesprávné částky anebo časové nesrovnalosti. Obvykle zaměstnanci při falšování výkazů zatajují i závazky. (Pastorová, 2019)

Do nefinanční části výkazů patří veškeré dokumenty. Ať už to jsou dokumenty, které se týkají přímo samotných zaměstnanců, tedy zaměstnanecké dokumenty, také to mohou být interní dokumenty, které kolují uvnitř podniku mezi vedením a managementem anebo externí dokumenty pro externí uživatele jako odběratelé, dodavatelé a také banky. (Littman, 2010)

5.1.3 Korupce

V korupci se ve většině případů jedná o úplatky. Nelegální odměny, které si zaměstnanci firmy berou za falšování výkazů. Může se taky jednat o ekonomické vydírání, kde dojde o střet osobních zájmů v podniku. Ve střetu zájmu dochází k situaci, kdy i řadový zaměstnanec se snaží svým jednáním vytěžit peněžní prospěch pro sebe i když ví, že podnik bude strádat. Takže v tomto případě se nejedná pouze o vedení či management, které má větší sklony ke korupci, tato situace se naskytne i běžnému řadovému zaměstnanci. (Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements, 2016)

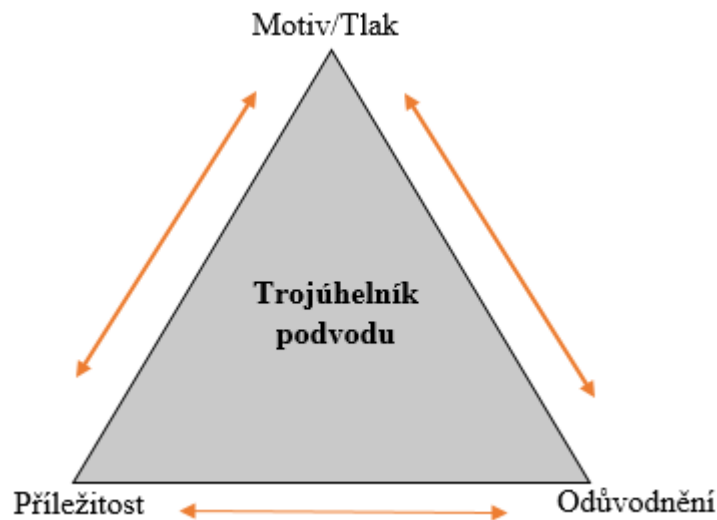
5.2 Vnější podvodná jednání

Vnější podvodná jednání jsou páchána mimo společnost. Osoby, které páchají podvodná jednání, jednají ve svůj prospěch na úkor této společnosti. Primárně padělají různé smlouvy a jiné listiny, které následovně předloží zaměstnancům firmy a přesvědčí je v jejich správnost. (Amat, 2019)

Tyto podvodná jednání jsou dle Drábkové děleny na tři kategorie:

1. *„Hospodářská trestná činnost v obchodním styku – zde patří podvody s výměnami bankovek ve směnárnách, nebo uskuteční podvodný odběr zboží*
2. *Závažná hospodářská trestná činnost – finanční kriminalita – různé typy finančních podvodů „tunelování“ – zločinné spolčení a podobně*
3. *Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti – „praní špinavých peněz“ – zejména mezinárodní organizovaný zločin, financování terorismu a další.“*
(Drábková, 2011, s. 43)

5.3 Trojúhelník podvodu

Obrázek 4 - Trojúhelník podvodu (vlastní zpracování, zdroj: Pastorová, 2019, s. 21)

Z trojúhelníku podvodu jdou vyčíst rizikové faktory, které se zabývají nesprávností účetnictví a úmyslným zkreslením účetních výkazů. (Jones, 2010)

Existuje však i čtyřúhelník podvodu, který je doplněn o úhelník s názvem schopnost pachatel provést podvod. Jedná se o to, že pachatel se nachází na příslušném místě ve správnou dobu a vlastní potřebné prostředky pro uskutečnění podvodu. (Littman, 2010)

5.3.1 Motiv / Tlak

V této situaci je pachatel motivován nebo tlačěn k tomu, aby zrealizoval účetní podvod. Podvod nastane ve chvíli, kdy pachatel je pod tlakem ze strany managementu či vedení a začne manipulovat s účetními výkazy. (The Fraud Triangle, 2020)

5.3.2 Příležitost

Situace, kdy pachatel má příležitost zrealizovat podvod. Riziko realizace podvodu se zvyšuje, pokud podnik má špatný systém vnitřních kontrol. Do příležitostí řadíme například posuzování majetkové struktury a jejich zdroje krytí, které vyžaduje subjektivní ohodnocení. (Drábková, 2011)

5.3.3 Odůvodnění

Odůvodnění pachatele, který si racionálně zdůvodňuje své uskutečněné podvody. Může být přesvědčen, že má nárok na vyšší mzdu, než kterou ve skutečnosti dostává, nebo si myslí, že má nárok platit nižší daně. (Giroux, 2017)

5.4 Rizikové faktory podvodného účetního výkaznictví

Rizikové faktory podvodů se týkají také účetního výkaznictví. Spadají zde účetní závěrky, které jsou úmyslně překroucené. (Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements, 2016)

5.4.1 Pobídky / nátlak

Jako první rizikový faktor, který vede k podvodu je neustálé vyvíjení tlaku na vedení. Po vedení podniku se nepřetržitě vyžaduje, aby splňoval určité finanční cíle. Hlavně v oblasti dosažení maximálního zisku. Jelikož pokaždé tyto cíle nejsou schopni naplnit, pomůžou si právě podvodem a úmyslně zkreslí účetní závěrky. (Littman, 2010)

Jako další příklad nátlaku je udržení uspokojující finanční stability. Tato stabilita podniku je ovlivněna:

- Vzrůstající konkurencí.
- Nasycení trhu.
- Klesající poptávkou.
- Špatnou přizpůsobivostí na technologické změny.
- Klesající výsledek hospodaření, který může vést až k dosažení ztráty. (Drábková, 2017)

Třetím bodem je vyvíjení tlaku na vedení ve vztahu s externími uživateli, a to ve spojitosti k:

- Dosažení zisku a neustálému růstu podniku dle očekávání investorů a jiných věřitelů.
- Získání kapitálového financování, aby podniku zajistil schopnost prosadit se v porovnání s konkurencí.
- Splácení závazků.
- Dodržování podmínek ve smlouvě o poskytnutí dlouhodobého úvěru. (Pastorová, 2019)

Závěrečným bodem, který spadá pod nátlak, je finanční ohrožení vedení firmy v důsledku finanční situace podniku, neboť:

- Tito jednotlivci disponují s určitým finančním podílem.
- Podíl odměn, které toto vedení dostává, závisí na plnění cílů. Mezi tyto cíle patří například dosažení příznivého výsledku hospodaření, rostoucí cen akcií společnosti a další. (Accounting Fraud: a Literature Review, 2019)

5.4.2 Příležitosti

Charakter činnosti podniku nabízí příležitost ke zkreslování účetního výkaznictví. Následkem těchto překroucených výkazů jsou tyto skutečnosti:

- Peněžní operace se subjekty, které se normálně nevyskytují s odvětvím společnosti.
- Držení dominance finanční pozice v příslušném odvětví, tím se naskýtá možnost nařizovat si podmínky k dodavatelům či odběratelům a uzavírat s nimi smlouvy s nepřiměřenou cenou.
- Položky rozvahy a výkazu zisku a ztrát, které vznikají z odhadů dle subjektivního posouzení.
- Podezřele vysoké či složité transakce, které podnik uzavírá ke konci období.
- Bankovní účty v daňových rájích, které se považují za neopodstatněné. (Littman, 2010)

Neúčinné kontroly vedení:

- Kde vedení se skládá buď z malé skupinky osob, nebo pouze z jediné osoby a není dostatečně kontrolována.
- Kontrola nad vedení účetního výkaznictví je neefektivní. (Jones, 2019)

Fakta, která dokazují nestálou organizační strukturu, jsou:

- Vybírání mezi osobami, které drží v podniku významný podíl.
- Komplikovaná organizační struktura.
- Kolísání zaměstnanců ve vedení či právních poradců. (The Fraud Triangle, 2020)

Nefungující vnitřní kontrolní systém v důsledku:

- Nevyhovující sledování u automatizovaných kontrol a u kontrol, kde firma vykazuje mezitímní účetní výkazy.
- Častá změna pracovníků na pozicích jako jsou účetní, auditoři, informatici.

- Zaměstnávání lidí z neuspokojivou kvalifikací.
- Nedostatečné účetní a informační systémy. (Drábková, 2017)

5.4.3 Postoj / ospravedlnění

Mezi ospravedlnění podvodného účetního výkaznictví patří tyto příklady:

- Vyostřené vztahy mezi vedením a auditorem.
- Špatná pracovní kázeň vedení firmy.
- Konflikty mezi akcionáři.
- Důraz na zásadu významnosti, na kterou se odkazuje vedení podniku, při neustálém ospravedlní se za účetní chyby v účetnictví.
- U vedoucích pracovníků, kteří neodlišují podnikové transakce od soukromých.
- Neefektivní opora etických norem podniku.
- Zapojování části pracovníků z vedení, kteří pracují v nefinanční oblasti, do účetní oblasti při rozhodování a schvalování různých účetních pravidel a postupů.
- Nárazový zájem vedení o vývoj akcií. Primárně o zvyšování zisků na akcii.
- Uzavírání postupů vedení s třetími stranami, které jsou pro podnik nereálné nebo příliš agresivní.
- Nezájem vedení zlepšit fungování vnitřního kontrolního systému. (Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements, 2016)

5.5 Důsledky manipulace s účetními daty

Dle některých autorů, využívání manipulací s účetními výkazy neznamena jen samá negativa. Tito autoři se rozdělují na tři typy. Ti, kteří si myslí, že kreativní účetnictví má pozitivní vliv na trh. Jiní autoři zase píšou o tom, že vliv kreativního účetnictví na trh je velmi malý a konečná skupina autorů, kteří zastupují názor výrazně negativního vlivu používáním kreativního účetnictví. (Giroux, 2017)

Ti autoři, kteří zastávají názor, že využívání kreativního účetnictví je pozitivní, se domnívají, že právě metodou income smoothing externí uživatelé dokáží zvýšit procento správného předvídání budoucnosti podniku. Jiní zase představují využitím income smoothing vyšší informační hodnotu při vykazování hospodářského výsledku. Tuto domněnku začali autoři podrobněji studovat. Studie se týká vztahu mezi jměním akcionářů a metodou income smoothing česky vyhlazováním příjmů. Výsledkem studie je, že podniky, které využívají tuto metodu a vyhlazují své příjmy, jsou pro akcionáře chápány jako méně riskantní a má

tedy na trh pozitivní vliv. Tím, že se podnik projevuje jako méně rizikový, může si díky kreativnímu účetnictví zvyšovat cenu akcie. Nakoupením akcií společnosti, má za následek získání dalšího kapitálu pro podnik. Pro podnik je též výhodné manipulovat s účetními výkazy a zmást tím konkurenci. To se bere také jako pozitivní vliv kreativního účetnictví. (Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements, 2016)

Druhá skupina autorů, kteří si myslí, že využitím kreativního účetnictví má malý vliv na trh, zase ve své studii zakládají na tom, že neexistuje žádný ověřitelný důkaz, zda metodou income smoothing pozitivně či negativně ovlivňují podnik či jejich akcionáře. (Drábková, 2017)

Poslední skupinou, kteří prohlašují využíváním kreativního účetnictví za čistě negativní se podírají za teorii, kdyby trh věděl, že účetní data jsou vyhlazována, pak by tato metoda ztratila na efektivnosti. Následky manipulací s účetními výkazy s sebou nesou řadu ovlivněných ukazatelů a statistik. (Jones, 2010)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu a popis případů kreativního účetnictví v účetních výkazech. Tyto výkazy byly poskytnuty účetní a daňovou kanceláří, která na této práci spolupracuje. Mezi firmami, ke kterým tyto výkazy patří můžeme nalézt restaurační zařízení, agenturu práce nebo třeba stavební firmu.

K dispozici bylo pro vypracování práce poskytnuto několik klíčových výkazů ze sedmi různých společností. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi citlivé téma, nebylo možno poskytnout kompletní účetnictví a z toho důvodu jsou uvedeny jen klíčové výkazy.

Hlavním cílem praktické části bude tedy analýza poskytnutých výkazů a vyhodnocení této analýzy. Dále se práce zaměří na popis vykonávaných činností s cílem využití kreativního účetnictví v těchto výkazech a také předpokládanou motivaci jednotlivých firem k využívání kreativního účetnictví ve svém účetnictví.

Závěrem praktické části se práce zaměřuje na zhodnocení výsledků z jednotlivých případových studií a popíše nejčastější důvody využívání kreativního účetnictví v účetních výkazech. Posledním z bodů této části je pak vytvoření a popis jednotlivých opatření, která by mohl zavést státní orgán finanční kontroly za účelem úspěšnějšího odhalování technik kreativního účetnictví ve výkazech jednotlivých firem.

7 ANALÝZA KONKRÉTNÍCH PŘÍKLADŮ VYUŽITÍ KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ

7.1 Případová studie č. 1

První případová studie, ve které práce zkoumá využívání kreativního účetnictví, je z restauračního zařízení. Zajímavá je v tom, že veškeré přijaté tržby účtuje do pokladny. Nemá bankovní účet. V následující části je uvedena tabulka, ve které můžeme vidět hospodaření společnosti na účtu 211100, též nazvaném „Pokladna“. Jak si můžeme z toho účtu všimnout, účetní zůstatek se většinu času pohybuje v záporných hodnotách. Firma vykazuje vysoké výdaje. Jsou to výběry hotovosti, nákup zboží nebo materiálu. Oproti tomu je možné pozorovat velice nízké příjmy.

Firma se nejspíše snažila tyto prostředky dorovnat pomocí účtu 365100, neboli „Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace“. Na účet 211100 opakovaně docházely vklady finančních prostředků od společníka. Reálně ovšem k této situaci nemuselo vůbec docházet a mohlo se tedy jednat jen o způsob, jak vyrovnat účetně zůstatek na tomto účtu. Tuto teorii jsem si ověřila u účetní firmy a potvrdila mi, že opravdu tyto vklady společníka jsou fiktivní a slouží pouze k vyrovnání účtu Pokladna.

Pokladna 211100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
1.01.			0	Počáteční stav
2.01.		200 000	-200 000	Výběr hotovosti
1.02.		100 000	-300 000	Nákup zboží
1.04.	250 000		-50 000	Tržba 1-3
2.04.	500 000		450 000	Vklad společníka
10.04.		550 000	-100 000	Nákup materiálu
1.05.		900 000	-1 000 000	Nákup zboží
1.07.	200 000		-800 000	Tržba 4-6
2.07.	500 000		-300 000	Vklad společníka
1.08.		200 000	-500 000	Výběr hotovosti
1.09.		100 000	-600 000	Nákup zboží
1.10.	300 000		-300 000	Tržba 7-9
2.10.	500 000		200 000	Vklad společníka
15.11.		600 000	-400 000	Nákup materiálu
30.12.	200 000		-200 000	Tržba 10-12
31.12.	200 000		0	Vklad společníka
Celkem za účet	2 650 000	2 650 000	0	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 3 - Účetní deník za období se zůstatky – účet 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1)

Hlavní motivací tohoto jednání je skutečnost, že firma nechce platit vysokou daň z příjmu, případně tuto daň neplatit vůbec. Této skutečnosti se společnosti podařilo dosáhnout prostřednictvím krácení tržeb. Díky tomu nedochází k připisování vysokých částek na účet a firma nadále zdržovala ve ztrátě. Pokud je firma ve ztrátě, nemusí odvádět daň z příjmu, neboť nemá k dispozici prostředky, ze kterých by mohla tuto daň zaplatit. Další možností, jak dosáhnout nepovinnosti odvádět daň z příjmu je udržet hodnotu obratu pod jedním milionem korun.

Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace 365100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
1.01.			0	Počáteční stav
2.04.		500 000	500 000	Vklad společníka
2.07.		500 000	1 000 000	Vklad společníka
2.10.		500 000	1 500 000	Vklad společníka
31.12.		200 000	1 700 000	Vklad společníka
Celkem za účet	0	1 700 000	1 700 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 4 – Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace – účet 365100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1)

Na obrázku číslo 5 můžeme názorně vidět pohyb finančních prostředků na účtu 211100 – Pokladna za období od 1.1. do 31.12. Firmě se tedy úspěšně podařilo vyrovnat zůstatek na účtu a tím pádem měli možnost vyhnout se nutnosti odvádět daň z příjmu a daň z přidané hodnoty. Pro větší názornost můžeme vidět v tabulce 4 i pohyby financí na účtu 365100 - Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace. Zde jsou vidět jednotlivé vklady společníka, pomocí kterých docházelo k vyrovnávání ztráty na účtu 211100.

Zjišťování podvodného jednání je velice obtížné, neboť v množství jednotlivých účetních výkazů je náročné tyto kroky dohledat. Ovšem v případě, kdy finanční úřad takovou skutečnost zjistí, bylo by vhodné nechat společníka doložit, jakým způsobem nabyl tyto finanční prostředky, které následně vkládal do firmy. V případě že by společník uvedl, že nemá žádné jiné příjmy, bylo by velice pravděpodobné, že se jedná o využití techniky kreativního účetnictví v této firmě.

Obrázek 5 - Vývoj zůstatku v pokladně za období (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1)

Výkaz zisku a ztrát		
	<i>Obrat za období</i>	<i>Konečný stav</i>
Náklady		
Spotřeba materiálu	100 000	100 000
Energie	400 000	400 000
Prodané zboží	1 200 000	1 200 000
Ostatní služby	400 000	400 000
Náklady celkem	2 100 000	2 100 000
Výnosy		
Tržby z prodeje služeb	8 000	8 000
Tržby za zboží	1 700 000	1 700 000
Výnosy celkem	1 708 000	1 708 000
Náklady	2 100 000	2 100 000
Výnosy	1 708 000	1 708 000
Zisk (-ztráta)	-392 000	-392 000

Tabulka 5 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1)

Ověřeným důkazem, že společnost může krátí příjmy lze najít ve výsledovce. Běžnou praxí restauračních zařízení je, že mají přírážku na nabízeném zboží alespoň 200% oproti nákupní ceně. V tabulce výše můžeme vidět, že zkoumaná firma má na zboží přírážku pouze 50%. Toto jednání by nebylo nijak zvláštní, ovšem pokud vezmeme v úvahu veškeré výnosy a náklady, zjistíme, že firma se dostane do ztráty. Tím pádem vzniká firmě ztráta z podnikání, což je nežádoucí stav. Pokud bychom tedy vzali v úvahu, že firma má přírážku standartní, jaká se běžně v zařízeních tohoto typu aplikují, dojdeme k tomu, že by nemusela odvádět

veškeré své příjmy. Jelikož by tedy firma mohla přiznávat veškeré náklady, ovšem příjmy by již veškeré nevykazovala, vznikla by firmě ztráta. Motivací tohoto jednání, je, jak již bylo zmíněno výše, snaha ušetřit peníze díky možnosti vyhnout se platbě daně z příjmu a daně z přidané hodnoty.

Technikou, kterou se podnik řídí by mohla být window dressing, která představuje manipulaci s účetními daty, kdy si firma zkresluje vykazování výnosů a neuvádí skutečnou výši, ale pouze část výnosů.

7.2 Případová studie č. 2

Druhá případová studie zkoumá dění v oblasti společnosti vystupující jako agentura práce. Tato společnost poskytuje zaměstnání pro řadu zaměstnanců, kteří pocházejí především ze zemí východní Evropy. Jelikož takovýchto osob firma zaměstnává v řádech stovek, mohlo by pro ni být žádoucí nějakým způsobem na těchto zaměstnancích ušetřit peníze.

Dle konzultace se společností, je velice častým jevem u této společnosti udávat zaměstnancům do pracovních smluv pouze minimální mzdu. Tímto jednáním společnost může zajistit, že bude za tyto zaměstnance odvádět jen nezbytné minimum na odvodech za sociální pojištění, zdravotní pojištění a na dani. Zbytek mzdy pak může být těmto zaměstnancům vyplácen bokem, tzv. „na černo“. Firma také uvedla, že tímto způsobem může fungovat více společností zprostředkovávajících práci. Na tyto společnosti by mohlo mít vyplácení celých částek mezd výrazný dopad, neboť při odvádění sociálního a zdravotního pojištění by se jim již nevyplácelo zaměstnávat právě osoby z blízkého východu. Z tohoto důvodu je možné, že se firmy mohou uchýlit k této technice. Můžeme tady najít prvky mimobilančního financování, kde firma nevykazuje skutečné závazky ke zaměstnancům, které by standardně byly vykázány v rozvaze.

V této případové studii můžeme tedy pozorovat výše popisované jednání. Společnost se snaží zaměstnancům oficiálně vyplácet jen nezbytnou minimální část mzdy, ze které odvedou příslušnou částku na sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň. Následně firma vložila zbytek hotovosti z bankovního účtu na účet 211100 Pokladna a účtu 211200 Pokladna v cizí měně. Rozdíl mezi těmito dvěma účty je pouze ten, že první zmiňovaný je veden v českých korunách a druhý v eurech. V případě prvního zmíněného mohla firma následně z těchto financí vyplatit zaměstnancům zbytek mzdy, ovšem účetně tuto skutečnost nemusela zaznamenat. Z tohoto důvodu se na účtu kumulovaly finanční prostředky, které z něj neodcházely.

Pokladna 211100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
	10 500 000		10 500 000	
15.1.	100 000		10 600 000	Vklad hotovosti
18.1.	80 000		10 680 000	Vklad hotovosti
25.1.		250 000	10 430 000	Splátka směnky
20.2.	300 000		10 730 000	Vklad hotovosti
25.2.		250 000	10 480 000	Splátka směnky
16.3.		300 000	10 180 000	Nákup PHM
21.3.	100 000		10 280 000	Vklad hotovosti
26.3.		250 000	10 30 000	Splátka směnky
20.4.	160 000		10 190 000	Vklad hotovosti
22.4.	210 000		10 400 000	Vklad hotovosti
27.4.		250 000	10 150 000	Splátka směnky
1.5.		50 000	10 100 000	Nákup PHM
...				
Celkem za období	17 171 869	26 914 551	-9 742 681	(obrat)
Celkem za účet	27 206 445	26 914 551	291 894	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 6 - Výňatek z účtu Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2)

Firma se za tímto účelem rozhodla využít účet 379300 nazvaný též „Směnky“. Došlo tedy k nákupu směnky v určité hodnotě. Následně mohlo docházet k pravidelnému odepisování částky směnky z účtu 211100 a tím regulovanému snižování zůstatku na tomto účtu. Můžeme zde ovšem také narazit na otázku, komu byla směnka vystavena a kterým směrem odcházeli finanční prostředky ze společnosti. Reálně tak firma mohla udržovat svůj stav stále stejný i přes odepisování částek za splacení směnky. Tuto teorii mi opět účetní firma potvrdila. Žádný nákup směnky se neuskutečnil a tento účet slouží pouze fiktivně ke snižování zůstatku v pokladně, aby se nadále nekumulovala.

Směnky 379300				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
		12 000 000	12 000 000	
25.1.	250 000		2 750 000	Splátka směnky
25.2.	250 000		2 500 000	Splátka směnky
26.3.	250 000		2 250 000	Splátka směnky
27.4.	250 000		2 000 000	Splátka směnky
...				
Celkem za období	12 000 000	0	-12 000 000	(obrat)
Celkem za účet	12 000 000	12 000 000	0	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 7 - Výňatek z účtu Směnky 379300 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2)

Následující postup, jaký společnost mohla využít pro snižování zůstatku na účtu 211200 je demonstrován v tabulce níže. Můžeme si zde povšimnout, že opět zůstatek na účtu byl vysoký, jako v případě účtu 211100. S tímto faktem se společnost vypořádala pomocí splátek společníkovi.

Pokladna 211200 EUR				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
	3 600 000		3 600 000	
12.1.		500 000	3 100 000	Splátka společníkovi
15.1.		10 000	3 090 000	Nákup PHM
12.3.		500 000	2 590 000	Splátka společníkovi
12.5.		500 000	2 090 000	Splátka společníkovi
20.5.		30 000	2 060 000	Nákup PHM
13.6.		500 000	1 560 000	Splátka společníkovi
14.9.		500 000	1 060 000	Splátka společníkovi
20.9.		42 000	1 018 000	Nákup PHM
12.10.		500 000	518 000	Splátka společníkovi
12.12.		500 000	18 000	Splátka společníkovi
Celkem za období	0	3 582 000	-3 582 000	(obrat)
Celkem za účet	3 600 000	3 582 000	18 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 8 - Pokladna 211200 EUR (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2)

Názorně můžeme vidět tuto situaci v tabulce číslo 9, kde máme ukázkou z účtu 365100 neboli „Ostatní závazky ke společníkovi a členům družstva“. Společnost vyplácela společníkovi finanční prostředky jako splátky a tím docházelo ke snižování účtu 211200. Opačným případem by mohla být situace, kdy by potřebovala společnost přijmout finanční prostředky na účet 211. To by mohli učinit například půjčkou společníka, kdy by poskytl finance ve prospěch společnosti.

Ostatní závazky ke společníkovi a členům družstva 365100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
			0	
12.1.	500 000		-500 000	Splátka společníkovi
12.3.	500 000		-1 000 000	Splátka společníkovi
12.5.	500 000		-1 500 000	Splátka společníkovi
13.6.	500 000		-2 000 000	Splátka společníkovi
14.9.	500 000		-2 500 000	Splátka společníkovi
12.10.	500 000		-3 000 000	Splátka společníkovi
12.12.	500 000		-3 500 000	Splátka společníkovi
Celkem za účet	3 500 000	0	-3 500 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 9 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2)

I v tomto případě se můžeme ovšem opět jen domnívat, zda tyto finanční toky skutečně proběhly, nebo byly provedeny jen účetně a ve skutečnosti k takovému pohybu hotovosti vůbec nedošlo. Účetní firma ověřila tyto skutečnosti a finanční toky neproběhly. Opět se tedy jedná o kreativní účetnictví. Výsledkem tohoto jednání by tedy je skutečnost, kdy společnost uspořila část svých finančních prostředků, neboť neprováděla odvody z mezd v plné výši. Samozřejmě tato situace by mohla být za určitých případů a skutečností nezákonná a zaměstnavatel se tak vystavuje riziku postihu ze strany finančního úřadu.

Motivací podniku je tedy nezákonně ušetřit peníze nevyplácením skutečné mzdy a neodvedením příslušných odvodů a daní. Nachází se zde jak prvky mimobilančního financování, tak window dressing, kterou si společnost dopomůže zkrasit vykazování výnosů.

7.3 Případová studie č. 3

V pořadí již třetí případová studie se zabývá společností, která jako v předchozím případě zaměstnává osoby z východu Evropy. Tato firma poskytuje zaměstnání zhruba pěti desítkám zaměstnancům a nejedná se tedy o tak velkou firmu jako v předchozím případě. Níže můžeme vidět zkrácený výpis z účtu 211100 – „Pokladna“. Z tohoto přehledu je možné vypožorovat, že na účtu se hromadili finanční prostředky, podobně jako v případové studii č.2. Společnost se také mohla pokoušet o vyplácení pouze části mzdy a odvádění jen minimální částky na sociálním pojištění, zdravotním pojištění a dani. Na rozdíl od předchozí případové studie, si dle informací od účetní firmy tato společnost poradila s problematikou příliš velkého zůstatku na účtu 211100 zcela odlišně.

Pokladna 211100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
	1 000 000		1 000 000	
10.1.	500 000		1 500 000	Vklad hotovosti
26.1.		120 000	1 380 000	Cestovné
2.2.	400 000		1 780 000	Vklad hotovosti
25.2.		140 000	1 640 000	Cestovné
26.2.		250 000	1 390 000	Ubytování
8.3.	400 000		1 790 000	Vklad hotovosti
19.3.		140 000	1 650 000	Cestovné
6.4.	600 000		2 250 000	Vklad hotovosti
20.4.		140 000	2 110 000	Cestovné
22.4.		280 000	1 830 000	Ubytování
5.5.	100 000		1 930 000	Vklad hotovosti
15.5.		140 000	1 790 000	Cestovné
8.6.	400 000		2 190 000	Vklad hotovosti
18.6.		140 000	2 050 000	Cestovné
27.6.		260 000	1 790 000	Ubytování
...				
Celkem za období	7 220 000	4 160 990	3 059 010	(obrat)
Celkem za účet	8 985 190	4 160 990	4 824 200	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 10 - výňatek z Pokladny 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3)

Důkladným prozkoumáním účtu 211100 je možno vypořádat, že zde docházelo k pravidelným vkladům hotovosti na účet. Zároveň, ovšem aby nebyl účetní zůstatek příliš vysoký, se společnost rozhodla využít proplacení nákladů na ubytování pro zahraniční zaměstnance, ale také třeba účet 512100 neboli „Cestovné“. Díky tomuto účtu se společnosti úspěšně dařilo snižovat stav na účtu 211100.

Cestovné 512100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
26.1.	120 000		120 000	Cestovné
25.2.	140 000		260 000	Cestovné
19.3.	140 000		400 000	Cestovné
20.4.	140 000		540 000	Cestovné
15.5.	140 000		680 000	Cestovné
18.6.	140 000		820 000	Cestovné
...				
Celkem za období	1 600 000	0	1 600 000	(obrat)
Celkem za účet	1 600 000	0	1 600 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 11 - výňatek z Cestovné 512100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3)

Společnosti se díky využití účtu 512100 podařilo snížit účetní zůstatek téměř na polovinu. Hlavní myšlenkou a následné potvrzení od účetní firmy tohoto řešení snížení zůstatku na účtu 211100 byl fakt, že zaměstnanci pocházeli ze zahraničí. Zaměstnavatel tak vykazoval cestovné, které zaměstnanci museli v jednotlivých obdobích vykonat, aby se dopravili na místo výkonu práce. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci mohli využívat svá osobní auta, která nejsou registrována v české republice, nespadá na ně povinnost odvádět silniční daň. Reálná situace ovšem nabývala takového rozměru, že zaměstnanci se sice dopravovali vlastními vozy, ovšem cestovné jim skutečně vypláceno nebylo.

Výkaz zisku a ztrát		
	<i>Obrat za období</i>	<i>Konečný stav</i>
Náklady		
Spotřeba materiálu	30 000	30 000
Cestovné	1 600 000	1 600 000
Ubytování	900 000	900 000
Mzdové náklady	3 800 000	3 800 000
Zákonné sociální a zdravotní pojištění	1 050 000	1 050 000
Daň z příjmů	480 000	480 000
Náklady celkem	7 860 000	7 860 000
Výnosy		
Tržby z prodeje služeb	10 040 000	10 040 000
Výnosy celkem	10 040 000	10 040 000
Náklady	7 860 000	7 860 000
Výnosy	10 040 000	10 040 000
Zisk (-ztráta)	2 180 000	2 180 000

Tabulka 12 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3)

Jak si můžeme všimnout z tabulky výše, cestovné se stalo druhou nejvyšší položkou v nákladech společnosti. Zároveň by se firma mohla využitím této techniky jistit i před kontrolou z finančního úřadu, kdy by v případě kontroly pouze zpětně vystavili cestovní doklady, ke kterým by se rozepsalo cestovné. Jelikož vozidla, na která by byly tyto doklady vystaveny, nejsou registrovány a provozovány na území české republiky, finanční úřad by se touto situací nejspíše více nezaobíral.

Celé toto jednání, které bylo popsáno výše může vést ke snížení základu pro vyplácení sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců, ale také daně, neboť by mohla být oficiálně vyplácena jen minimální mzda a zbytek by byl vyplacen tzv. „na černo“. Dále také mohlo tímto jednáním dojít k tomu, že firma si účetně snížila zisk společnosti a nemusela odvádět vyšší částku na dani z příjmu. Motivací je opět snaha o co největší snížení základu daně.

Technika je v této studii velmi podobná jako v předcházejícím případě. Oproti případové studii 2 však firma reaguje na vysoký zůstatek v pokladně pomocí nákladového účtu Cestovné. Opět se však jedná o window dressing, kdy si podnik pomocí nákladů záměrně snižuje výsledek hospodaření. Také by se však mohlo jednat z dlouhodobého hlediska o techniku vyhlazování zisku neboli income smoothing, pokud by se firma snažila snižovat zisky během dobrých let, ve kterých se firmě daří a poté je využít během slabších let, kdy se firmě tolik nedaří, aby působila vyrovnaně.

7.4 Případová studie č. 4

V případové studii číslo 4 se práce zaměřuje na společnost vystupující jako reklamní agentura. Jak už může být z typu společnosti zřejmé, takový druh společnosti by se mohl pokoušet ukrýt do nákladů společnosti mnoho různých věcí. Především věci, které jsou shodné s předmětem podnikání, ovšem reálně za tímto účelem nesloužili. Hlavní motivací tohoto jednání společnosti by tedy mohl být pokus, snížit základ pro platbu daně z příjmu právnických osob.

Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva 365100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
		50 000	-50 000	Počáteční stav
17.8.	100 000		-150 000	Půjčka jednatelem
1.11.	180 000		-330 000	Půjčka jednatelem
13.11.		100 000	-230 000	Vrácení půjčky
Celkem za období	280 000	100 000	-180 000	(obrat)
Celkem za účet	280 000	150 000	-230 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 13 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva 365100
(vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4)

Jak si můžeme povšimnout v tabulce číslo 13, společnosti v průběhu období vznikali pohledávky vůči společníkům. Tato situace byla v konkrétním případě způsobena tím, že ze společnosti odcházeli finance jednomu ze společníků za účelem zakoupení nemovitosti. Tuto informaci mám ověřenou od účetní firmy. Společnost tedy využila účtu 365100, na kterém následně vznikl záporný zůstatek. Dále pak prostřednictvím společnosti bylo zakoupeno některé vybavení do domácnosti ať už se jedná o televize, herní konzoli případně další elektroniku a veškeré toto jednání se zaneslo do účtu 501100. Bohužel, účetní společnost poskytující podklady již tento účet nedohledala, a tak není možno uvést ukázkou z tohoto účtu.

Náklady na reprezentaci 513100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
13.1.	100		100	Reprezentace
18.1.	1 400		1 500	Reprezentace
20.1.	7 900		9 400	Reprezentace
23.1.	850		10 250	Reprezentace
25.1.	230		10 480	Reprezentace
1.2.	26 100		36 580	Reprezentace
6.2.	50		36 630	Reprezentace
9.2.	170		36 800	Reprezentace
		...		
Celkem za období	355 000	0	355 000	(obrat)

Tabulka 14 - Náklady na reprezentaci 513100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4)

Jak si můžeme povšimnout z ukázkou účtu 513100 – Náklady na reprezentaci, firma měla na tomto účtu uvedeno někdy v řádu jednotek, ale někdy i pět desítek operací do měsíce. Částky jednotlivých položek se pohybovali v rozmezí od desítek korun po 30 000 korun. Do těchto nákladů společnost mohla ukrývat veškeré náklady za pobyty, akce a podobné události. Jak bylo specifikováno společností, která tyto materiály poskytla, firma často pořádala večírky

a náklady na tyto akce se připisovali právě na účet 513100. Mimo jiné si zde i jednatel společnosti dokázal odepsat soukromou dovolenou.

Důvodem využívání kreativního účetnictví v tomto podniku je pokus o ukrytí osobních nákladů do společnosti, aby se podnikatel vyhnul zdanění jako fyzická osoba.

Výkaz zisku a ztrát		
	<i>Obrat za období</i>	<i>Konečný stav</i>
Náklady		
501 - Spotřeba materiálu	1 120 000	1 120 000
511 - Opravy a udržování	110 000	110 000
513 - Náklady na reprezentaci	355 000	355 000
518 - Ostatní služby	10 500 000	10 500 000
521 - Mzdové náklady	540 000	540 000
548 - Ostatní provozní náklady	820 000	820 000
551 - Odpisy dl. nehmotného a hmotného majetku	620 000	620 000
591 - Daň z příjmů – splatná	320 000	320 000
Náklady celkem	14 385 000	14 385 000
Výnosy		
Tržby z prodeje služeb	14 500 000	14 500 000
Tržby z prodeje materiálu	50 000	50 000
Výnosy celkem	14 550 000	14 550 000
Náklady	14 385 000	14 385 000
Výnosy	14 550 000	14 550 000
Zisk (-ztráta)	165 000	165 000

Tabulka 15 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4)

Z pohledu na účet bylo také zjištěno a účetní firmou doloženo, že jednatel společnosti si do firemních nákladů účtuje soukromé dovolené. Tyto věci se připisují na účet 513100, náklady spojené s ubytováním zase firma ukrývá na účet 518100 – Ostatní služby. Firma si tak účetně pronajímala pokoje v hotelových resortech. Pokud se objevily položky, které nebylo možno umístit nikam do žádného z předchozích účtů a nebylo možno je nijak skrýt, byly tyto položky připsány na vrub účtu 548100 neboli Ostatní provozní náklady.

Hlavním záměrem společnosti k tomuto jednání tak mohla být snaha neodvádět vysokou daň z příjmu a snaha umístit tak co nejvíce položek do nákladů společnosti. V praxi se s tímto jednáním finanční úřady mohou setkávat velice často, neboť podnikatelé se snaží uplatnit soukromé nákupy do nákladů společnosti.

Firma také udržuje nízký obrat na účtu 331100 – Zaměstnanci, díky tomu, že většina zaměstnanců jsou živnostníci. Za tímto účelem firma využívá opět účet 518100 a využívá tzv. Švarc systém.

Zde se setkáváme opět s technikou window dressing. Podnik záměrně veškeré nákupy účtuje do nákladů, aby zkreslil výsledek hospodaření a vyšel tak podniku nízký zisk, který následně bude zdaněn. Jedná se tedy o zkreslené vykazování nákladů za účelem snížení zisku pro výpočet daně z příjmů.

7.5 Případová studie č. 5

V případové studii č. 5 se jedná o malou stavební firmu, která vykazuje pouze jednoho zaměstnance. Z dříve živnostníka se stala společnost s ručením omezeným. Jednání, kterého by se mohla firma dopouštět je podobné jako v předchozím případě. Firma nakupuje materiál na zakázky, které vyhotovuje, ovšem již by nemusela přiznávat veškeré příjmy. Díky tomu se dokáže dostat na minimální konečný stav finančních prostředků v pokladně.

Pokladna 211100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
			0	Počáteční stav
2.1.		20	-20	
3.1.		10 300	-10 320	Mzda 12/XXXX
6.1.		65 000	-75 320	
11.1.		1 210	-76 530	Režijní materiál
13.1.		2 600	-79 130	PHM
24.1.		35 000	-114 130	Materiál
1.2.	40 000		-74 130	
2.2.		850	-74 980	Materiál
8.2.		10 300	-85 280	Mzda 1/XXXX
...				
Celkem za období	1 501 938	1 501 680	258	(obrat)
Celkem za účet	1 501 938	1 501 680	258	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 16 - Výňatek Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

U popisované firmy můžeme vidět, že na účtu 211100 se pohybovali finanční prostředky všemožně. Převážnou většinu roku byla firma v záporných číslech a nedalo se tak říci, že by se jí dařilo. Tato situace mohla být způsobena tím, že by nepřiznávali veškeré příjmy a dělali zakázky tzv. „na černo“. Na účtu 211100 můžeme vidět položky, které dokonce nejsou specifikovány a účetní firmou tak nebylo možno zjistit, na co byly tyto finance použity.

Jak účetní firma poukázala v materiálech, tato společnost využívala k vyrovnání záporné pokladny účet 365100 – Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace, na kterém docházelo ke vkladům finanční prostředků společníka, v tomto případě tedy majitele společnosti, neboť firma nevykazuje další zaměstnance. Motivací celého tohoto jednání by mohlo být vyhnutí se zaplacení daně z přidané hodnoty a daně z příjmu.

Materiál na skladě 112100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
	308 640		308 640	Počáteční stav
31.12.		308 640	0	Sklad
31.12.	24 340		24 340	Sklad
Celkem za období	24 340	308 640	-284 300	(obrat)
Celkem za účet	332 980	308 640	24 340	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 17 - Materiál na skladě 112100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

Firma měla od počátku do konce roku vysokou hodnotu prostředků na skladě. Firma si s tímto problémem poradila bohužel ne příliš šťastně a převedla celou tuto částku na účet 501100 - Spotřeba materiálu. Celý tento pohyb by mohl napovídat tomu, že v průběhu roku se na skladě žádný materiál nenacházel a tento účet sloužil pouze k fiktivním operacím.

DPH platby 343100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
		2 700	2 700	Počáteční stav
31.1.		16 000	18 700	Vyúčtování DPH
31.1.	30 000		-11 300	Vyúčtování DPH
28.2.		28 300	17 000	DPH
28.2.	16 400		600	DPH
22.3.	11 000		-10 400	DPH
29.3.		10 400	0	DPH vratka
31.3.		6 000	6 000	DPH
31.3.	12 000		-6 000	DPH
30.4.		28 000	16 000	DPH
30.4.	46 000		-30 000	DPH
25.5.		6 000	-24 000	DPH vratka
31.5.		105 000	81 000	DPH
31.5.	110 000		-29 000	DPH
...				
Celkem za období	579 000	566 000	-12 000	(obrat)
Celkem za účet	579 000	569 000	-10 000	Konečný stav

Tabulka 18 - Výňatek z DPH platby 343100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

DPH dodatečné 343110				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
			0	Počáteční stav
31.3.		8 200	8 200	DPH dodatečné
30.4.		6 300	6 300	DPH dodatečné
31.5.		4 400	4 400	DPH dodatečné
31.7.		6 400	6 400	DPH dodatečné
31.8.		11 300	11 300	DPH dodatečné
30.9.		6 000	6 000	DPH dodatečné
31.10.		5 700	5 700	DPH dodatečné
Celkem za období	0	48 300	48 300	(obrat)
celkem za účet	0	48 300	48 300	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 19 - DPH dodatečné 343100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

Dalším důkazem, který by mohl nasvědčovat o protiprávním jednání mohou být platby na DPH, které firma musela provádět. Úspěšně se firmě dařilo srážet částku na minimum a platit tak velice nízkou část za DPH. Velice zajímavým ukazatelem je také obrat firmy,

pokud udává, že zaměstnává pouze jednoho člověka, kterým je zároveň majitel firmy. Všechny tyto kroky by mohli vést k tomu, že by firma mohla dělat zakázky, ze kterých již nepřiznává příjmy, ovšem materiál a režie potřebné na tuto zakázku si do účetnictví účtují. Zároveň také by mohla zaměstnávat osoby na černo a tím se vyhnout placení sociálního a zdravotního pojištění, stejně tak jako daně ze mzdy těchto zaměstnanců. Tuto teorii jsem si byla ověřit u účetní firmy, která skutečnost také nezná, ale dala mi za pravdu, že tyto kroky podniku by mohly vést k využívání kreativního účetnictví.

Tržby z prodeje služeb 602100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
23.1.		29 000	29 000	Prodej služeb
1.2.		54 500	83 500	Prodej služeb
9.2.		4 440	87 940	Prodej služeb
16.2.		129 700	217 640	Prodej služeb
10.3.		29 000	246 640	Prodej služeb
19.3.		11 800	258 440	Prodej služeb
31.3.		2 816	261 256	EET tržba 3/XXXX
...				
Celkem za období	0	2 984 000	2 984 000	(obrat)
Celkem za účet	0	2 984 000	2 984 000	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 20 - Výňatek z Tržeb z prodeje služeb 602100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

Pokud se podíváme na účet 602100 – Tržby z prodeje služeb, tak i přes to, že firma vykazuje dokonce tržby evidované prostřednictvím elektronické evidence tržeb, stejně můžeme vidět, že má až neuvěřitelně vysoký obrat na skutečnost, že ve firmě oficiálně pracuje pouze jeden člověk.

Výkaz zisku a ztrát		
	<i>Obrat za období</i>	<i>Konečný stav</i>
Náklady		
501 Spotřeba materiálu	2 594 200	2 594 200
511 Opravy a udržování	20 800	20 800
518 Ostatní služby	746 000	746 000
521 Mzdové náklady	240 000	240 000
524 Zákonné soc. a zdrav. Pojištění	80 000	80 000
551 Odpisy dl. Nehmotného a hmotného majetku	89 000	89 000
Náklady celkem	3 770 000	3 770 000
Výnosy		
602 Tržby z prodeje služeb	2 984 000	2 984 000
642 Tržby z prodeje materiálu	428 000	428 000
648 Ostatní provozní výnosy	4 000	4 000
Výnosy celkem	3 416 000	3 416 000
Náklady	3 770 000	3 770 000
Výnosy	3 416 000	3 416 000
Zisk (-ztráta)	-354 000	-354 000

Tabulka 21 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5)

Z výkazu zisku a ztrát si můžeme povšimnout situace, která by mohla naznačovat, že firma nepřiznává veškeré své příjmy a dochází u ní tak ke krácení příjmů. Porovnáme-li tržby se spotřebou materiálu, můžeme si povšimnout situace, která není obvyklá a to, že firma nemá žádnou přírážku na materiál. Díky této situaci firma dojde ke ztrátě a její náklady jsou větší než výnosy.

Motivací k tomuto jednání může být několik a byly již zmíněny v průběhu analýzy studie, tudíž jen stručně shrneme. Firma by nemusela přiznávat zaměstnance, kteří by zde pracovali na černo a díky tomu by za ně nemusela odvádět sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň. Firma také nemusí chtít platit DPH a daň z příjmu právnických osob. Toho dosáhne právě vhodným způsobem, kdy výnosy jsou nižší než náklady a firma se dostane do ztráty. Pro tuto motivaci posloužila právě technika window dressing, pomocí níž podnik manipuluje jak s výnosovými účty, tak s nákladovými účty a upravuje si výsledek hospodaření dle vlastní potřeby.

7.6 Případová studie č. 6

Další případová studie se zabývá restauračním zařízením. Tato společnost je v oboru celkem nová, avšak dokázala se velice rychle adaptovat na toto prostředí. Téměř okamžitě můžeme v účetnictví této společnosti pozorovat prvky kreativního účetnictví. Můžeme to brát jako jeden z příkladů, že i nové společnosti se dokáží velice rychle přizpůsobit prostředí ve kterém fungují a dokáží velice pružně reagovat. Účetní firma dosvědčila, že motivací podniku v tomto případě je snaha odvádět a platit minimální částky a zároveň se snaží být co nejvíce nenápadnou pro státní finanční kontrolu.

Mezi velice častou techniku u podniků typu restauračního zařízení je krácení tržeb tedy window dressing. Díky tomu si firmy drží příjmy velice nízko a dokáží se dostat na velice nízkou případně zápornou hodnotu v rozvaze. Díky tomu pak nemusejí odvádět vysoké částky na daních z příjmu.

Další oblíbenou technikou, která spadá pod window dressing je udržení obratu pod jedním milionem korun. Pokud se totiž firmě daří udržet si nízký obrat, vyhnou se tak povinnosti stát se plátcem daně z přidané hodnoty. U této firmy můžeme pozorovat, že firma si drží daňový základ v kladných hodnotách, aby odvedli alespoň nějakou minimální daň a nestala se tak nápadnou pro finanční úřad.

Rozvaha		
	<i>Počáteční stav</i>	<i>Konečný stav</i>
Aktiva		
022 Hmotné movité věci a jejich soubory	0	50 155
132 Zboží na skladě a v prodejnách	16 358	3 214
211 Pokladna	0	0
221 Bankovní účet	4 822	11 028
311 Pohledávky z obchodních vztahů	12 343	12 943
314 Poskytnuté provozní zálohy	25 562	0
Aktiva celkem	59 085	77 340
Pasiva		
082 Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům	11 280	22 571
321 Závazky z obchodních vztahů	68 450	32 400
331 Zaměstnanci	22 504	24 660
336 Zúčtování s institucemi soc. zabezpečení a zdr. pojištění	15 665	13 421
341 Daň z příjmů	0	1 710
365 Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace	0	32 035
411 Základní kapitál	10 000	10 000
429 Neuhrazená ztráta minulých let	-78 309	-50 340
431 Výsledek hospodaření ve schv. řízení	9 495	0
Pasiva celkem	59 085	86 457
Aktiva	59 085	77 340
Pasiva	59 085	86 457
Rozdíl	0	-9 117

Tabulka 22 – Rozvaha (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6)

V rozvaze si můžeme povšimnout zajímavosti v podobě účtu 132100 – Zboží na skladě a v prodejnách. Na tomto účtu je udržována velice nízká částka. Tato situace může být způsobena tím, že společnost nenakupuje velké množství zboží a funguje například jen v některých dnech v roce a z toho důvodu nepotřebují mít příliš mnoho zboží. Nebo, a to je zajímavější varianta, firma využívá techniky kreativního účetnictví a neuvádí všechny nákupy zboží na tento účet. Firma tak může být schopna udržet si nízký obrat a obhájit si tak případnou možnost krácení tržeb.

Nákup zboží 504100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
5.1.	9 200		9 200	Nákup zboží
11.1.	16 100		25 300	Nákup zboží
25.1.	23 450		48 750	Nákup zboží
1.2.	32 190		80 940	Nákup zboží
...				
Celkem za období	257 453	0	257 453	(obrat)
Celkem za účet	257 453	0	257 453	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 23 - Nákup zboží 504100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6)

Jak si můžeme povšimnout, firma má velice málo zboží na skladě. Snaží se tím dosáhnout nějakého stavu na jiném z účtů, resp. snaží se dorovnat nově vzniklé situace. Vzhledem k možnosti, že by firma mohla krátit tržby jsou tyto stavy na skladu adekvátní. Pokud se ovšem podíváme na podobné společnosti tohoto typu bylo ze strany účetní společnosti potvrzeno, že stav na účtu 132100 je velice neobvyklý a nízký.

Ostatní závazky ke společníkovi a členům družstva 365100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
2.1.		81 683	81 683	Půjčka
30.1.		16 000	97 683	Půjčka
13.2.		9 000	106 683	Půjčka
...				
30.12.	149 446		159 427	Splátka společníkovi
31.12.	73 873		85 554	Splátka společníkovi
31.12.		28 164	113 718	Vyrovnaní záloh
Celkem za období	223 319	255 354	32 035	(obrat)
Celkem za účet	223 319	255 354	32 035	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 24 - Ostatní závazky ke společníkovi a členům družstva 365100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6)

Účet 365100 – Ostatní závazky ke společníkům, podniku slouží jako „vyrovnávací účet“. Jak bylo již zmíněno v některé z předchozích případových studií, firmy mohou tento účet využívat k vyrovnání stavů na účtu 211100, kdy mají v pokladně příliš mnoho prostředků nebo naopak příliš málo. Většina těchto transakcí bývá ovšem pouze fiktivní a reálně tak nedochází k žádnému vkladu ani výběru finančních prostředků.

V tomto případě můžeme pozorovat přesně tuto situaci, kdy firma hospodařila s těmito dvěma účty dle zmíněné logiky. Z rozvahy tak můžeme vyčíst situaci kdy počáteční stav na účtu 211100 byl nulový a na konci sledovaného období se podařilo hodnotu na tomto účtu

dostat opět zpátky na nulovou hodnotu. V průběhu roku byl však většinu času tento účet v záporných číslech. Motivací společnosti tak mohlo být krácení tržeb za účelem platit minimum na dani z příjmu. To se společnosti mohlo dařit dosahovat díky velice nízkému vykázanému zisku. Dále pak mohla být motivace na udržení obratu společnosti pod jedním milionem korun, díky čemuž by byla společnost zbavena povinnosti stát se plátcem daně z přidané hodnoty. Všechny uvedené motivace byly ověřeny a potvrzeny u účetní firmy.

7.7 Případová studie č. 7

Poslední případová studie se zabývá společností, která vystupuje jako agentura práce. Tato firma si počíná velice podobně jako ostatní agentury práce z předchozích případových studií ovšem zde se vzniklá situace řešila poněkud jinak než v předchozí společnosti. Cílem celého počínání mohla být opět snaha ušetřit finance na vyplácení mezd a odvádět jen nezbytnou minimální část mzdy oficiální cestou. Díky tomu by se společnost vyhnula nutnosti platit vysoké odvody na sociálním a zdravotním pojištění ale také daně ze mzdy.

Celého stavu společnost mohla dosahovat prostřednictvím vyplácení mezd tzv. „na černo“, kdy zaměstnancům oficiální cestou vypláceli minimální mzdu a zbytek finančních prostředků jim byl vyplacen bokem. Tyto finance se ovšem ukládali na účet 211100 – Pokladna, kde se kumulovaly a vznikal tak vysoký finanční zůstatek. Firma se dostala do problému, kdy na účtu 211100 – Pokladna, vznikal obrat v milionech korun, se kterým se bylo potřeba vypořádat.

Pokladna 211100				
<i>Datum</i>	<i>Má dátí</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
	528 920		528 920	Počáteční stav
4.1.		400	528 520	Výdej hotovosti
31.1.	270 000		798 520	Vklad hotovosti
31.1.		77 248	721 272	Cestovné
31.1.		54 289	666 983	Cestovné
28.2.	270 000		936 983	Vklad hotovosti
28.2.		50 420	886 563	Cestovné
28.2.		41 110	845 453	Cestovné
28.2.		33 865	811 588	Cestovné
28.2.		40 300	771 288	Cestovné
...				
Celkem za období	482 820	5 176 286	-348 465	(obrat)
Celkem za účet	5 356 741	5 176 286	180 455	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 25 - Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7)

Cestovné 512100				
<i>Datum</i>	<i>Má dáti</i>	<i>Dal</i>	<i>Zůstatek</i>	<i>Popis</i>
31.1.	77 248		77 248	Cestovné
31.1.	54 289		131 537	Cestovné
28.2.	50 420		181 957	Cestovné
28.2.	41 110		223 067	Cestovné
28.2.	33 865		256 932	Cestovné
28.2.	40 300		297 232	Cestovné
...				
Celkem za období	3 055 883	0	3 055 883	(obrat)
Celkem za účet	3 055 883	0	3 055 883	<i>Konečný stav</i>

Tabulka 26 - Cestovné 512100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7)

Řešením v tomto konkrétním případě byl stanoven účet 512100 – Cestovné. Společnost zvolila strategii odepsat přebytečné finance z pokladny směrem k tomuto účtu. Reálná situace dle účetní firmy byla taková, že cestovné bylo vypláceno pouze fiktivně a skutečné finanční prostředky nikdo ze zaměstnanců nezískal. Napovídalo by tomu také to, že firma svou snahu snížit množství finančních prostředků na účtu 211100 přehnal a díky vysokým nákladům na cestovné se dostala společnost do ztráty.

Výsledovka		
	<i>Obrat za období</i>	<i>Konečný stav</i>
Náklady		
501 Spotřeba materiálu	128 432	128 432
510 Opravy a udržování	33 163	33 163
512 Cestovné	3 055 883	3 055 883
518 Ostatní služby	3 832 609	3 832 609
521 Mzdové náklady	2 822 286	2 822 286
524 Zákonné sociální a zdravotní pojištění	757 509	757 509
527 Zákonné sociální náklady	12 516	12 516
531 Silniční daň	3 320	3 320
548 Ostatní provozní náklady	28 550	28 550
551 odpisy dl. Nehmotného a hmotného majetku	190 500	190 500
Náklady celkem	10 864 768	10 864 768
Výnosy		
602 Tržby z prodeje služeb	10 829 612	10 829 612
648 Ostatní provozní výnosy	16 000	16 000
663 Kurzové zisky	12 730	12 730
Výnosy celkem	10 858 342	10 858 342
Náklady	10 864 768	10 864 768
Výnosy	10 858 342	10 858 342
Zisk (-ztráta)	-6 426	-6 426

Tabulka 27 - Výsledovka (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7)

Z výkazu uvedeného výše můžeme pozorovat, že společnost vyšlo mnohem výhodněji, zaplacení silniční daně na účtu 531100, než odvádění sociálního a zdravotního pojištění, ale také daní z mezd. Firma tak mohla dosáhnout skutečného většího zisku díky vyplácení pouze minimálních částek mezd, případně díky tomu, že nepřiznávali veškeré příjmy společnosti. To mohou být dvě hlavní motivace společnosti. Odvádět minimum na dani z příjmu, neboť díky přehnaným částkám na účtu 512100 – Cestovné se společnost za období dostala do ztráty, a nemá tak z čeho odvádět daň z příjmu. Případnou druhou motivací mohla být snaha ušetřit na odvodech z mezd zaměstnanců.

Postupy účtování se velmi podobá případové studii č.3, kde se podnik snaží o minimalizaci zisku. K tomu mu posloužila technika window dressing, kdy si fiktivně podnik snižoval zůstatek v pokladně pomocí nákladového účtu Cestovné. Tento postup měl poté za následek vyšší náklady než výnosy a podnik si tak účetně zajistil ztrátu z podnikání.

8 VYHODNOCENÍ MANIPULACE ÚČETNÍCH VÝKAZŮ A NÁVRHY NA OPATŘENÍ

Při pohledu na analýzu všech uvedených účetních výkazů z případových studií lze vypořádat, že ve všech studiích se vyskytuje manipulace s účetními výkazy. Motivací všech firem by mohlo být získání ze svého podnikání co nejvíce a odvádět státu co nejméně.

Nejčastější snahou je snižovat základ daně pro výpočet daně z příjmů, aby podnik odvedl ať už žádnou nebo minimální daň z příjmu, z důvodu udržení nenápadnosti a vyhnutí se následně kontrole ze strany finančního úřadu. Za tímto účelem se společnosti snaží vyrovnat náklady a výnosy společnosti za sledované období, aby se dostali na nulový rozdíl mezi výnosy a náklady nebo do záporných hodnot, aby společnost působila jako ztrátová.

Další významnou motivací pro využití kreativního účetnictví může být snaha udržet si obrat pod 1 milionem korun. Pokud se totiž společnosti podaří udržet si obrat pod touto hodnotou není na společnost uvalena povinnost odvádět daň z přidané hodnoty a stát se tak plátcem DPH. Pokud se tato skutečnost společnosti nepodaří uskutečnit, je pro ně výhodné snažit se udržet tuto hodnotu nízko, aby nemuseli na dani z přidané hodnoty odvádět příliš mnoho finančních prostředků.

Pro firmy jako agentury práce, které zaměstnávají ve velké míře cizince, by mohlo být výhodné uplatnění kreativního účetnictví ve spojení s vyplácením mezd zaměstnancům. Firmy využívají klíčky, kdy vyplácejí zaměstnancům jen minimální mzdu a z této mzdy odvádí sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň. Zbytek příjmu si firmy zaúčtují na účty 211 - Pokladna a následně zaměstnancům vyplácejí zbytek mzdy bokem tzv. „na černo“. Firma tak nemusí odvádět z této částky sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň. Firmě se ovšem hromadí finance na účtu 211 a tím pádem se musejí vypořádat s touto situací. Nejčastějším způsobem, který tyto společnosti využívají jsou cestovné, ubytování nebo vklady společníka. Díky této technice mohou firmy jako agentury práce ušetřit velice výrazné finanční prostředky, neboť zaměstnávají stovky zaměstnanců.

Dle informací od účetní společnosti nedošlo zatím k žádnému podezření či odhalení ze strany úřadů. Z toho vyplývá, že používání kreativního účetnictví by se analyzovaným firmám mohlo vyplácet. V žádném případě však nelze tyto techniky schvalovat. V určitém případě mohou být tyto techniky také protizákonné.

Pro zamezení využívání kreativního účetnictví je důležité dbát na zkvalitnění kontrol. Je potřeba zaměřit se především na důkladné prozkoumání účtu 211 – Pokladna, který je

nejčastěji spojen s využíváním kreativního účetnictví. Ukazatelem může být záporný stav financí na účtu a následně jeho dorovnávání prostřednictvím účtu 365 – Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace. Výrazným varováním mohou být vklady společníka, který neuvádí jiné příjmy než ze společnosti, do které dává vklady. Pokud nevykazuje společnost zisk, je vhodné zajímat se odkud společník získal tyto prostředky, které vkládal do společnosti.

Vhodné by mohlo být také zaměřit se na účet 512 - Cestovné a ubytování, které mohou vykazovat společnosti zaměstnávající osoby pocházející ze zahraničí. Pro společnost se tím nabízí další možnost, jak vytvořit náklady, kterými by účetně snížili stav na účtu 211. Cíle toho všeho, je zvýšit procento úspěšného odhalení a zamezit v následném pokračování manipulace.

Dále zvýšit důraz na prohloubení vědomostí o problematice kreativního účetnictví ze strany finančních úřadů, jelikož jim zde unikají důležité informace a peníze, které by správně společnosti měly odvést. Doporučila bych zavést pravidelné workshopy, které by vedly experti v oboru a mohli, tak poskytnout zaměstnancům finančních úřadů aktualizované informace, týkající se problematiky kreativního účetnictví. Pro lepší pochopení a ověření nově nabytých vědomostí by na konci každého workshopu mohli zpracovávat případovou studii, kde následně rozpoznají techniky a motivace firem, které využívají kreativní účetnictví, jelikož tyto techniky se neustále rozvíjejí a finanční úřad by se měl v rámci možností na ně připravit. Tato případová studie by také sloužila jako zpětná vazba pro odborníky, kteří workshop vedly.

Ze strany firem však také časté záměrné zkreslování reality nemusí vést jen prospěch, ale může plynout i ke špatným rozhodnutím, co se týče budoucnosti firmy. S tímto rizikem by podniky měly počítat a zohlednit tak možnosti využívání záměrné manipulace s účetními výkazy. Společnosti totiž nesplňují základní zásadu účetnictví, věrného a poctivého zobrazení skutečnosti.

ZÁVĚR

Bakalářská práce je věnována kreativnímu účetnictví a využívání technik ve vybrané společnosti. Problematika kreativního účetnictví se začíná stávat aktuálním tématem dnešní doby a je důležité mu začít věnovat pozornost. Cílem této práce bylo co nejbližší seznámení s touto problematikou, jelikož na základě zmanipulovaných účetních výkazů jsou sestavovány další výkazy jako výsledovka a rozvaha. Tyto výkazy jsou pro podnik jako zrcadlo, podle kterých se pak nadále rozhodují o budoucnosti fungování podniku.

V úvodních kapitolách teoretické části byla vysvětlena definice účetnictví a významná témata účetnictví spjatá s praktickou částí. Další bod se již věnuje samotnému kreativnímu účetnictví. Pro úplné pochopení fungování kreativního účetnictví posloužily až jednotlivé techniky. Pomocí odborných zdrojů jsou v práci následně vysvětleny i motivy využívání, které jsou velmi důležité pro následnou praktickou část. Neméně důležitá část je i uvedení světových skandálů, u kterých se podařilo odhalit kreativní účetnictví. Obrazem světových problémů je možno vidět, že kreativní účetnictví je aktuální téma i ve světě a nejedná se jen o specialitu určité ekonomiky dané země.

Následná kapitola účetní podvody je rozdělena do mnoha podkapitol. Hlavním cílem této kapitoly je seznámení se s definicí podvodů. Dále jsou zde uvedeny rizikové faktory vyplývající z nesprávnosti vedení účetního výkaznictví. Každá tato rizika jsou popsána dle bodů podvodného trojúhelníka.

Teoretickou část uzavírá kapitola nazvaná důsledky manipulace s účetními daty, kde jsou vypsány názory různých autorů na využívání kreativního účetnictví. Někteří z nich popisují, že využitím právě kreativního účetnictví bude mít pozitivní vliv na vývoj trhu, jiní zase tento názor razantně vyvracejí.

V praktické části už se nachází přímá analýza jednotlivých případových studií. Každá studie je zaměřena na to nejzajímavější z pohledu kreativního účetnictví. Výsledkem bylo, že většina manipulací vedla ke stejnému cíli, a to ke snížení základu daně a dosažení menšího obrátu než 1 milion korun. Tohoto cíle může být dosahováno například nevyplácením celé částky mezd oficiálně, krácením příjmů apod.

Většina těchto studií, takto funguje, ale každý podnik na to šel trochu jinou cestou, protože kdyby k tomu přistupovali stejně, vypadalo by to podezřele. Velkou roli v manipulaci s účetními výkazy hrál účet 211100 - Pokladna. Zde byly neuvěřitelně vysoké vykazované částky během roku, kdy pokladna dosahovala záporné částky.

Na základě analýzy případových studií bylo vypracováno závěrečné vyhodnocení a návrhy na opatření, která by měla být přijata, s cílem úspěšnějšího odhalování těchto technik. Boj proti kreativnímu účetnictví existuje, a i do budoucna se bude jednat o velice aktuální problematiku. Nejúčinnější ochranou proti kreativnímu účetnictví je prevence, dostatečná a důkladná kontrola účetních výkazů. Je důležité mít dostatek odhalených případů, které mohou do budoucna posloužit pro vytvoření metodiky za účelem odhalování kreativního účetnictví.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Accounting Fraud: a Literature Review. 2019. 1. Itálie, 2019, 18 s. ISSN 2077429X.

AL-NATSHEH, Nancy a Saleh AL-OKDEH. *The impact of creative accounting methods on earnings per share*. Canada, 2020, 10. ISSN 1923-9335.

AMAT, Oriol. *Detecting Accounting Fraud Before It's Too Late*. Barcelona: Wiley, 2019, 208 ps. ISBN 978-1-119-56684-7.

CUGOVA, Aneta a Juraj CUG. *Motivation for the use of creative accounting techniques in the conditions of the globalized business environment*. Globalization and its Socio-Economic Consequences. Žilina, 2019, 8 ps. ISSN 01004.

Creative Accounting - Motives, Techniques and Possibilities of Prevention. 2018. Chorvatsko, 2018, 7 s. ISSN 0353359X.

DRÁBKOVÁ, Zita. *Kreativní účetnictví a účetní podvody jako porušování věrného a pravdivého obrazu účetnictví* [online]. České Budějovice, 2011, [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: https://theses.cz/id/4pa3u2/Drbkov_disertan_prce.pdf. Disertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

DRÁBKOVÁ, Zita. *Kreativní účetnictví a účetní podvody: řízení rizika účetních chyb a podvodů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 152 s. ISBN 9788075527912.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Základy účetnictví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 296 s. ISBN 978-80-7552-892-6.

DVOŘÁKOVÁ, Lenka. *Nejčastější chyby a omyly účetních*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 212 s. ISBN 9788075983312.

Frauds and Errors in the Audit of Financial Statements. 2016. Rumunsko, 2016. ISSN 2392-8166.

GIROUX, Gary. *Accounting Fraud: Maneuvering and Manipulation, Past and Present*. 2. vydání. New York: Business Expert Press, 2017, 214 ps. ISBN 1947098748.

JONES, Michael. *Creative Accounting, Fraud and International Accounting Scandals*. 1. vydání. Hoboken: John Wiley, 2010, 576 ps. ISBN 9780470057650.

LITTMAN, Allan. *THE FRAUD TRIANGLE: Fraudulent Executives, Complicit Auditors, and Intolerable Public Injury*. United States of America: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2010, 492 ps. ISBN 1452810990.

MULFORD, Charles a Eugene COMISKEY. *The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices*. New York: John Wiley & Sons, 2005, 416 ps. ISBN 0471770736.

NOVOTNÝ, Pavel. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2020*. 14. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2020, 208 s. ISBN 978-80-271-1037-7.

PASTOROVÁ, Dagmar Alžběta. *Kreativní účetnictví – využívání technik kreativního účetnictví v podmínkách České republiky* [online]. Zlín, 2019 [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/45185/pastorov%0c3%a1_2019_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

PIPER, Mike. *Accounting made simple: Accounting Explained in 100 Pages or Less*. Chicago: Simple Subjects, 2013, 119 ps. ISBN 978-0-9814542-2-1.

SHAH, Syed Zulfiqar Ali, BUTT, Safdar a TARIQ, Yasir Bin. *Use or Abuse of Creative Accounting Techniques*. International Journal of Trade, Economics and Finance vol. 2, no. 6, pp. 531 -536, 2011 [online]. Dostupné z: <http://www.ijtef.org/show-34-400-1.html>

SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojně účetnictví 2020*. 26. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2020, 192 s. ISBN 978-80-271-1034-6.

SLÁDKOVÁ, Eva a Jiří STROUHAL. *Účetnictví – výkaznictví podle českých účetních předpisů*. 1. vydání. Praha: Institut certifikace účetních, 2016, 152 s. ISBN 9788087985083.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2016, 288 s. ISBN 9788027100484.

The Fraud Triangle. *AGA* [online]. Alexandria: Association of Government Accountants, 2020. Dostupné z: <https://www.agacgfm.org/Intergov/Fraud-Prevention/Fraud-Awareness-Mitigation/Fraud-Triangle.aspx>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Diagram technik kreativního účetnictví (vlastní zpracování, zdroj: Mulford a Comiskey, 2005).....	18
Obrázek 2 - Modelová situace Income smoothing (vlastní zpracování)	21
Obrázek 3 - Modelová situace Big bath (vlastní zpracování).....	22
Obrázek 4 - Trojúhelník podvodu (vlastní zpracování, zdroj: Pastorová, 2019, s. 21)	29
Obrázek 5 - Vývoj zůstatku v pokladně za období (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1).....	38

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Data modelové situace Income smoothing (vlastní zpracování).....	21
Tabulka 2 - Data modelové situace Big bath (vlastní zpracování).....	22
Tabulka 3 - Účetní deník za období se zůstatky – účet 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1).....	36
Tabulka 4 – Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace – účet 365100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1).....	37
Tabulka 5 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 1).....	38
Tabulka 6 - Výňatek z účtu Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2).....	40
Tabulka 7 - Výňatek z účtu Směnky 379300 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2).....	40
Tabulka 8 - Pokladna 211200 EUR (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2).....	41
Tabulka 9 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 2).....	42
Tabulka 10 - výňatek z Pokladny 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3).....	43
Tabulka 11 - výňatek z Cestovné 512100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3).....	44
Tabulka 12 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 3).....	44
Tabulka 13 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva 365100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4).....	46
Tabulka 14 - Náklady na reprezentaci 513100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4).....	46
Tabulka 15 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 4).....	47
Tabulka 16 - Výňatek Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	48
Tabulka 17 - Materiál na skladě 112100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	49
Tabulka 18 - Výňatek z DPH platby 343100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	50
Tabulka 19 - DPH dodatečné 343100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	50
Tabulka 20 - Výňatek z Tržeb z prodeje služeb 602100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	51
Tabulka 21 – Výkaz zisku a ztrát (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 5).....	52
Tabulka 22 – Rozvaha (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6).....	54
Tabulka 23 - Nákup zboží 504100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6).....	55
Tabulka 24 - Ostatní závazky ke společníkovi a členům družstva 365100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č.6).....	55
Tabulka 25 - Pokladna 211100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7).....	56

Tabulka 26 - Cestovné 512100 (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7).....	57
Tabulka 27 - Výsledovka (vlastní zpracování, zdroj: případová studie č. 7)	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Obsah CD

PŘÍLOHA P I: OBSAH CD

Struktura obsahu přiloženého CD

- Text bakalářské práce ve formátu PDF